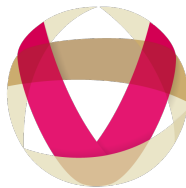

Arbetsmarknads
kunskap

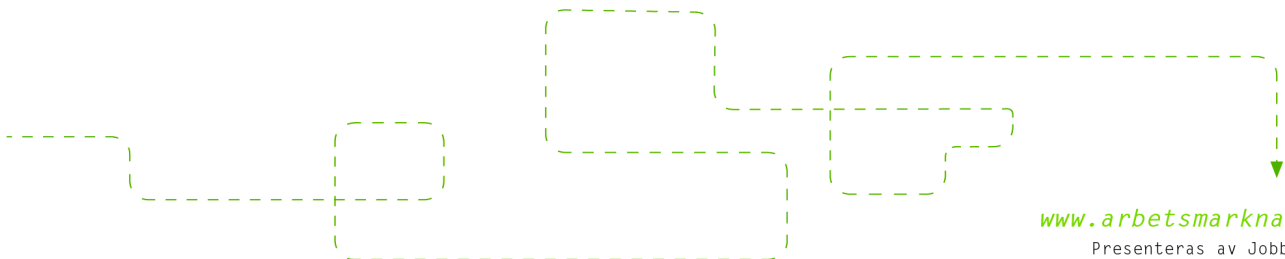
ARBETSMARKNADSKUNSKAP

FÖRSTUDIE SKÅNE

JOBBA I VÄSTERÅS

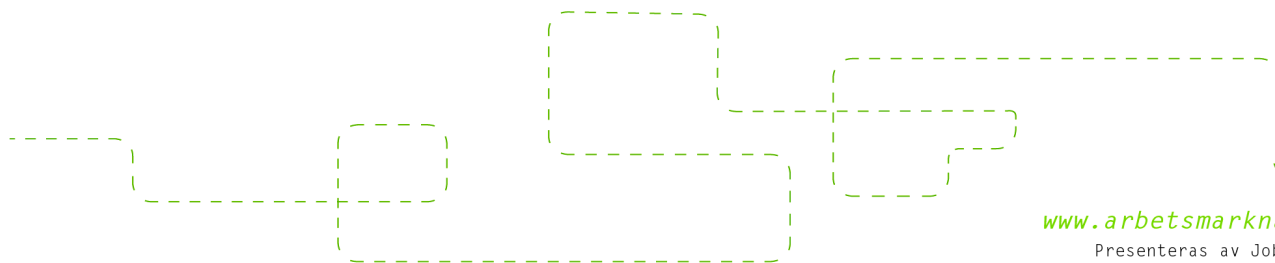
Jobba i Västerås Ekonomiska Förening
Arbetsmarknadskunskap
Förstudie 2015

www.arbetsmarknadskunskap.se
Presenteras av Jobba i Västerås

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	1
INLEDNING	2
Arbetsmarknadskunskap	2
Demografiska fakta	3
Syfte	4
Genomförande	5
Innehåll	5
METOD	5
Tidsplan	5
Elever	7
Vuxna	8
Föräldrar	9
Skolpersonal	9
Övriga	10
RESULTAT	11
Elever	11
Vuxna	16
Föräldrar	19
Skolpersonal	22
Övriga	26
DISKUSSION	32
Elever	33
Vuxna	34
Föräldrar	34
Skolpersonal	35
Övriga	36
FÖRSLAG PÅ IMPLEMENTERING	39
Kostnader till JIV	40
Budgetförslag	41
Uppväxling	42
BILAGA 1 - CITAT	

SAMMANFATTNING

Arbetsmarknads kunskap startade 2011 i Västmanlands län för att höja kunskapen om arbetsmarknaden hos ungdomar och därigenom öka ungdomarnas möjlighet att välja vägar som leder till arbete. Konceptet riktar sig till elever på grund- och gymnasieskolan där inspirationslektioner är kärnverksamheten. Lärare och föräldrar har också goda möjligheter att stötta ungdomar i sina studie- och yrkesval, då dessa målgrupper även är en viktig del i konceptet.

På uppdrag av Region Skåne påbörjades en förstudie under våren 2015 med syftet att undersöka förutsättningarna för en implementering av Arbetsmarknads kunskap i den aktuella regionen. Förstudien genomfördes av Jobba i Västerås ekonomiska förening (JIV) och innehöll lektioner i Arbetsmarknads kunskap för elever, samt presentationer av konceptet i olika formella sammanhang för en bred mängd av personer från olika målgrupper (arbetsgivare, politiker, skolpersonal, föräldrar m.m.).

Datainsamlingen var av både kvantitativ och kvalitativ karaktär och fem målgrupper identifierade. Dessa var elever, vuxna som var med på lektion, föräldrar, skolpersonal och övriga (arbetsgivare, politiker, tjänstemän mfl.) och till samtliga målgrupper utgick en enkät efter avslutad lektion, presentation, möte eller föredrag. Det totala antalet deltagare i förstudiens enkätinsamling var 1374 personer.

Resultatet av förstudien visade på ett stort stöd för Arbetsmarknads kunskap och som ett verktyg för att stötta ungdomar till medvetna och väl underbyggda studie- och yrkesval i de nio förstudiekommunerna. Tveksamheterna var få och hinder som poängterades vändes ofta till att ses som utmaningar. Samtliga målgrupper stödjer en framtida satsning på Arbetsmarknads kunskap i regionen och förväntningarna upplevs som stora.

Förslaget på implementering av Arbetsmarknads kunskap i den aktuella regionen bygger på en uppstart i de nio förstudiekommunerna för att sedan över tid växlas upp för att täcka in Skånes samtliga 33 kommuner.

Sammanfattningsvis visar förstudien att det finns ett brett intresse från samtliga målgrupper att införa Arbetsmarknads kunskap i den aktuella regionen och nu handlar det om att sätta planen i verket.

INLEDNING

Arbetsmarknadskunskap skapades för att höja kunskapen om arbetsmarknaden hos ungdomar och därigenom öka ungdomarnas möjlighet att välja vägar som leder till arbete. Konceptet riktar sig till elever från årskurs sju på grundskolan till sista året på gymnasiet, det vill säga ungdomar från 13 till 19 år, samt dess lärare och föräldrar.

Arbetsmarknadskunskap startade 2011 i Västmanlands län av Jobba i Västerås (JIV), vilka företräder ett 40-tal arbetsgivare från offentlig och privat sektor. Dessa arbetsgivare står tillsammans för ungefär hälften av alla arbetstillfällen i Västerås. Intresset för Arbetsmarknadskunskap har varit stort, både lokalt, regionalt och nationellt, och många intressenter har hört av sig i syfte att få mer kunskap om konceptet och om det är applicerbart på deras region.

En av intressenterna som hörde av sig beträffande konceptet var Region Skåne och enligt överenskommelse påbörjades en förstudie, där uppdragsgivarna var Region Skåne. Förstudien inom Arbetsmarknadskunskap var samordnad med Region Skånes övergripande arbete med kompetensförsörjningsfrågan kopplad till ungdomar. Syftet med förstudien var att undersöka möjligheterna att implementera Arbetsmarknadskunskap i Skåne län¹. Den långsiktiga tanken var att Arbetsmarknadskunskap ska implementeras i samtliga 33 kommuner i Skåne, men förstudien genomfördes i nio kommuner. Dessa var; Hässleholm, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorps, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ängelholm.

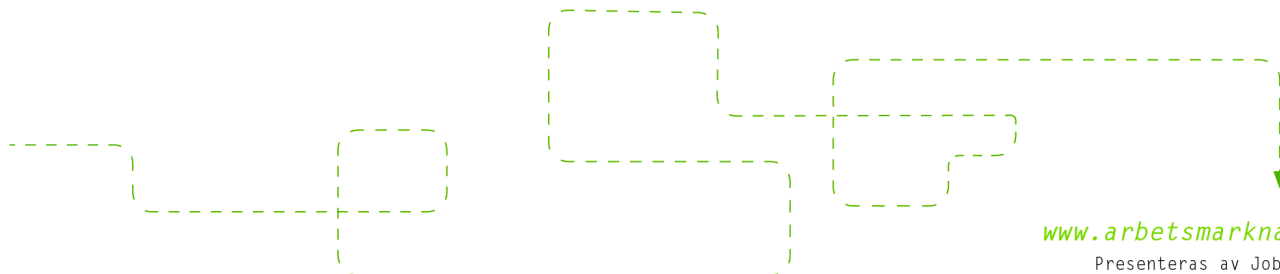
Detta dokument beskriver resultatet av förstudien och förutsättningarna för att starta upp Arbetsmarknadskunskap i Skåne.

Arbetsmarknadskunskap

Arbetsmarknadskunskap är ett koncept som bygger på att träffa elever i klassrumssituationer och prata med dem om var jobben finns, nu och i framtiden, och hur man tar sig dit. Lektionerna är målgruppsanpassade och målgruppen är elever i årskurs 7-9 på grundskolan och på gymnasiet (samt i vissa fall även årskurs 4-6 på grundskolan). I lektionerna i Arbetsmarknadskunskap förs en inspirerande dialog med eleverna om deras framtid och möjligheter och kommunikatörerna är arbetsgivarnas (både offentliga och privata) förlängda arm ut i klassrummen. Därför har lektionerna ett tydligt arbetsgivarfokus och är arbetsgivarnas komplement till studie- och yrkesvägledarnas dagliga arbete på skolorna.

Arbetsmarknadskunskap arbetar även med att stärka nätverket kring eleverna genom att arrangera föräldramöten och lärarutbildningar på

¹ Begreppet "Skåne" kommer i text att användas synonymt med "Skåne län".

temat Arbetsmarknadskunskap. Detta då det upplevs att eleverna saknar mycket kunskap om yrken och arbetsmarknad vilket skapar svårigheter att göra medvetna och väl underbyggda studie- och yrkesval, som bygger på att eleven har kunskap om dess valmöjligheter och valens konsekvenser.

Demografiska fakta

Den demografiska faktan kommer delas upp i två delar. Den första berör Skåne som helhet medan den andra berör de nio förstudieregionerna.

Skåne

I jämförelse med Västmanland skiljer sig Skåne väsentligt på flera punkter. Att Västmanland tas som jämförelseregion beror på att konceptet utvecklades där och i grunden är anpassat efter en region av liknande storlek. Tabell 1 visar på skillnaderna mellan länen.

Tabell 1

Demografisk jämförelse mellan Västmanland och Skåne.

	Västmanland	Skåne
Antal kommuner ^a	10	33
Area ^b	8 363 km ²	10 939 km ²
Antal invånare ^a	264 000	1 300 000
Största kommun ^a	Västerås	Malmö
Antal invånare största kommun ^a	145'	322'
Antal kommuner med över 25 000 inv. ^a	2	15
Antal grundskolor 7-9 ^c	37	273
Antal gymnasieskolor ^c	26	112
Antal elever grundskolor 7-9 ^d	8 036	38 876
Antal elever gymnasieskolor ^d	8 814	41 571
Arbetslöshet ^e	9.4%	10.1%
Kommun med högst (andel)	Fagersta (13.3%)	Malmö (15.2%)
Kommun med lägst (andel)	Sala (7.6%)	Lomma (3.2%)
Ungdomsarbetslöshet ^e	16.8%	17.5%
Kommun med högst (andel)	Norberg (26.3%)	Bromölla (29.6%)
Kommun med lägst (andel)	Västerås (15.1%)	Lund (7.4%)

^a www.scb.se, 2015-11-10. Samtlig befolkningsstatistik är per 30 september 2015, och avrundat till närmaste tusental.

^b www.wikipedia.se, 2015-11-10.

^c www.valjaskola.se, 2015-12-01. Skolverket.

^d www.skolverket.se, 2015-11.30. Skolverkets databas SIRIS. Läsåret 2014/15.

^e www.arbetsformedlingen.se, 2015-11-10. Samtlig arbetslöshetsstatistik är baserat på den registerbaserade arbetskraften totalt och är per den 30 september 2015.

Skåne är till ytan 0.3 gånger större än Västmanland, men har 4.9 gånger så många invånare. Arbetslösheten är högre i Skåne än i Västmanland, men arbetslösheten i riket är lägre än i båda de aktuella länen. Den generella arbetslösheten i Sverige var den 31 september 2015 7.7% och ungdomsarbetslösheten var 13.3%.

Förstudiekommuner

De kommuner som deltog i denna förstudie var Hässleholm, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ängelholm och i tabell 2 visas demografiska fakta för dessa kommuner.

Tabell 2
Demografiska fakta för de nio förstudiekommunerna.

Kommun ^a	HÄ	SI	SJ	SK	ST	TO	TR	VE	ÄN	TOT
Invånare ^b	51'	19'	18'	15'	23'	13'	43'	34'	41'	257'
Elever 7-9 ^c	1 690	527	466	515	889	327	1 261	1 269	1 214	8 158
Elever Gymn ^c	1 513	175	159	204	97	231	1 119	655	1 315	5 468
Elever TOT	3 203	702	625	719	986	558	2 380	1 924	2 529	13 626
Skolor 7-9 ^d	13	4	3	2	4	1	7	8	6	48
Skolor Gymn ^d	2	2	1	1	1	1	1	1	2	12
Skolor TOT	15	6	4	3	5	2	8	9	8	60
Arbetslöshet generell ^e	10.5%	7.6%	5.6%	7.7%	4.9%	9.1%	8.2%	4.4%	7.0%	
Ungdoms- arbetslöshet ^e	23.0%	13.7%	11.6%	16.3%	11.7%	22.2%	17.0%	11.1%	14.5%	

^a Kommuner: HÄ=Hässleholm, SI=Simrishamn, SJ=Sjöbo, SK=Skurup, ST=Staffanstorps, TO=Tomelilla, TR=Trelleborg, VE=Vellinge och ÄN=Ängelholm.

^b www.scb.se, 2015-11-26. Samtlig befolkningsstatistik är per 30 september 2015, och avrundat till närmaste tusental.

^c www.skolverket.se, 2015-11-30. Skolverkets databas SIRIS. Läsåret 2014/15.

^d Kommunernas respektive hemsidor, 2015-12-01. Brister i denna info kan förekomma.

^e www.arbetsformedlingen.se, 2015-11-26. Samtlig arbetslöshetsstatistik är baserat på den registerbaserade arbetskraften totalt och är per den 31 oktober 2015.

Syfte

Förstudien hade till syfte att undersöka förutsättningarna för en satsning på Arbetsmarknads kunskap för alla högstadie- och gymnasieskolor i Skåne samt presentera ett förslag på implementering av Arbetsmarknads kunskap i Skåne.

Genomförande

Förstudien genomfördes av JIV i nära samarbete med Region Skåne. Projektledare för JIV var Sophie Berg och projektledare för Region Skåne var Charlotta Levin. Lektionerna i Arbetsmarknads kunskap genomfördes av kommunikatörer från JIV.

Innehåll

Enligt avtalet skapades en överenskommelse kring följande aktiviteter:

- *Projektledning.* JIV ska sköta projektledningen av förstudien i Skåne.
- *Lektioner.* JIV ska genomföra lektioner i Arbetsmarknads kunskap med elever i Skåne fördelade på grund- och gymnasienivå med max 30 elever/lektion.
- *Möten:* JIV ska genomföra möten i Skåne med identifierade målgrupper som är viktiga för förankringen av Arbetsmarknads kunskap, exempelvis politiker, kommunchefer, skolchefer, studie- och yrkesvägledare, lärare, elever, arbetsgivare och företagsorganisationer.
- *Rapportering:* JIV ska skriva en rapport som beskriver förstudiens uppkomst, innehåll, genomförande, resultat, diskussion och förslag till implementering i Skåne.

METOD

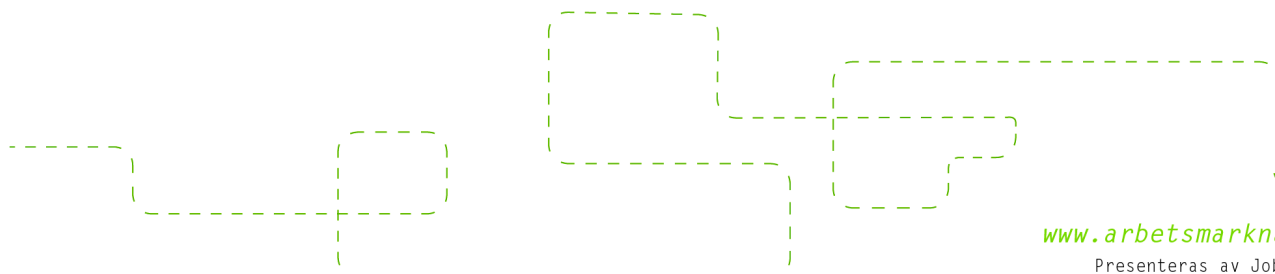
Inhämtande av data till förstudien genomfördes vid majoriteten av de lektioner, möten, presentationer och föreläsningar som hölls under förstudien. Fem målgrupper identifierades; elever, vuxna (som var med på lektion), föräldrar, skolpersonal och övriga. Från målgrupperna elever, vuxna och föräldrar bestod den inhämtade datan av reflektioner kring hur de upplevt lektionen/föräldramötet, medan den insamlade datan från skolpersonal och övriga berörde Arbetsmarknads kunskaps potentiella implementering i Skåne. Först redovisas den tidsplan som legat till grund för förstudien.

Tidsplan

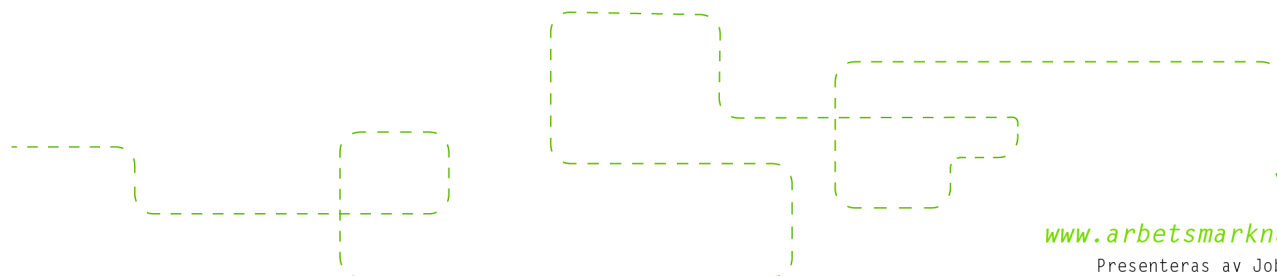
I tabell 3 presenteras den tidsplan som legat till grund för förstudien.

Tabell 3
Tidsplan förstudie Arbetsmarknads kunskap.

<i>Datum</i>	<i>Aktivitet/forum</i>	<i>Plats</i>
150129	Presentation för kommunrepresentanter.	Malmö
150423	Uppstartsmöte med kommunrepresentanter inför	Malmö

	förstudie.	
150812	Presentation för samtlig skolpersonal i Skurups kommun.	Skurup
150915	Lektioner (3 st) med elever i år 8 på Hagalidsskolan.	Staffanstorp
150915	Föräldramöte med föräldrar till elever i år 8 på Hagalidsskolan.	Staffanstorp
150916	Möte med representanter för näringsliv och politiker.	Staffanstorp
150916	Lektioner (3 st) med elever i år 8 på Hagalidsskolan.	Staffanstorp
150924	Möte med representanter för näringsliv och politiker.	Sjöbo
150924	Lektioner (2 st) med elever i år 8 på Stora Hammars skola.	Vellinge
150925	Lektioner (2 st) med elever i år 2 och 3 på Sundsgymnasiet.	Vellinge
150925	Presentation för Vellinge kommuns företagsföreningar.	Vellinge
151012	Lektion med elever i år 8 på Korsavadsskolan.	Simrishamn
151012	Lektioner (2 st) med elever i år 8 på Mackleanskolan.	Skurup
151012	Presentation för skolpersonal på Korsavadsskolan.	Simrishamn
151012	Föräldramöte med föräldrar till elever i år 8 på Korsavadsskolan.	Simrishamn
151013	Lektion med elever i år 8 på Korsavadsskolan.	Simrishamn
151013	Lektioner (2 st) med elever i år 8 på Mackleanskolan.	Skurup
151013	Möte med tjänstemän och representanter från förvaltningar i Skurups kommun.	Skurup
151014	Lektioner (3 st) med elever i år 9 på Nyhemsskolan.	Ängelholm
151014	Presentation för skolpersonal på Nyhemsskolan.	Ängelholm
151014	Föräldramöte med föräldrar till elever i år 9 på Nyhemsskolan.	Ängelholm
151015	Lektioner (2 st) med elever i år 9 på Nyhemsskolan.	Ängelholm
151015	Presentation för och arbetsmöte med näringsliv och politiker i Ängelholms kommun.	Ängelholm
151016	Lektioner (2 st) med elever i år 8 på Korsavadsskolan.	Simrishamn
151020	Lektioner (2 st) med elever i år 9 på Fågelbäcksskolan.	Trelleborg
151020	Lektioner (2 st) med elever på IM-programmet samt Samhällsvetenskapsprogrammet år 1 på Söderslättsgymnasiet.	Trelleborg
151020	Presentation för skolpersonal på Söderslättsgymnasiet.	Trelleborg
151020	Möte med verksamhetschefer, näringslivsrepresentanter m.fl.	Trelleborg
151021	Lektioner (3 st) med elever på barn- och fritidsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet år 1 och 3 på Jacobsskolan.	Hässleholm
151021	Möte med samtliga studie- och yrkesvägledare	Hässleholm

	i Hässleholms kommun.	
151022	Presentation för Barn- och utbildningsnämnden i Hässleholms kommun.	Hässleholm
151022	Lektion med elever på vård- och omsorgsprogrammet år 3 på Jacobsskolan.	Hässleholm
151022	Presentation för teknikprojektets styrgrupp.	Hässleholm
151022	Presentation för skolpersonal på Jacobsskolan.	Hässleholm
151117	Lektioner (3 st) med elever i år 8 på Kastanjeskolan.	Tomelilla
151117	Föräldramöte med föräldrar till elever i år 8 på Kastanjeskolan.	Tomelilla
151118	Lektioner (2 st) med elever i år 8 på Kastanjeskolan.	Tomelilla
151118	Presentation för skolpersonal på Kastanjeskolan.	Tomelilla
151119	Lektioner (3 st) med elever i år 9 på Färsingaskolan.	Sjöbo
151120	Möte med näringsliv och politiker i Tomelilla kommun.	Tomelilla

Elever

Datainsamlingen från elever skedde i form av enkäter som distribuerades i slutet av varje lektion i Arbetsmarknadskunskap. Enkäten innehöll två delar, en kvantitativ och en kvalitativ del.

Deltagare i enkätstudien var elever från samtliga skolor där lektioner genomförts i förstudiekommunerna. Totalt genomfördes 39 lektioner i Skåne, varav 31 på grundskola och åtta på gymnasieskola. I en klass av tre i Skurups kommun, genomfördes det inga enkäter i slutet av lektionen, varpå det totala underlaget är baserat på 38 klasser. I tabell 4 redovisas deltagarantal från respektive skola och årskurs.

Tabell 4
Detaljer kring antalet elever.

Kommun ^a	HÄ	SI	SJ	SK	ST	TO	TR	VE	ÄN	TOT
Elever 7-9	0	82	40	94	131	94	50	51	108	650
Elever Gymn	57	0	0	0	0	0	45	49	0	151
Elever TOT	57	82	40	94	131	94	95	100	108	801

^a Kommuner: HÄ=Hässleholm, SI=Simrishamn, SJ=Sjöbo, SK=Skurup, ST=Staffanstorps, TO=Tomelilla, TR=Trelleborg, VE=Vellinge och ÄN=Ängelholm.

Könsfördelningen i målgruppen elever (n = 801) var 48.6% tjejer och 51.4% killar. 13 personer valde att inte besvara frågan om könstillhörighet. På grundskolenivå var könsfördelningen 49.0% tjejer och 51.0% killar och på gymnasienivå var det 38.3% tjejer och 61.7% killar.

Kvantitativ data

Den kvantitativa delen i enkäten till elever hade för avsikt att bedöma lektionens kvalitet och nytta. Påståendena (variablerna) i enkäten besvarades på en femgradig skala från ett (håller inte alls med) till fem (håller helt med). Elevenkäten innehöll fem variabler:

1. Jag tyckte lektionen var bra.
2. Jag lärde mig mycket om jobb under lektionen.
3. Jag tyckte lektionen var motiverande.
4. Jag skulle vilja ha fler liknande lektioner.
5. Jag tycker lektionen var nyttig.

Kvalitativ data

I båda enkäterna besvarades även påståendet "Skriv nedan vad du tycker om lektionen i Arbetsmarknadskunskap." och dessa kommentarer redovisas kvalitativt.

Vuxna

Datainsamlingen från vuxna som närvarat på lektion i Arbetsmarknadskunskap skedde genom enkäter, som distribuerades i slutet av varje lektion. Enkäten innehöll två delar, en kvantitativ och en kvalitativ del.

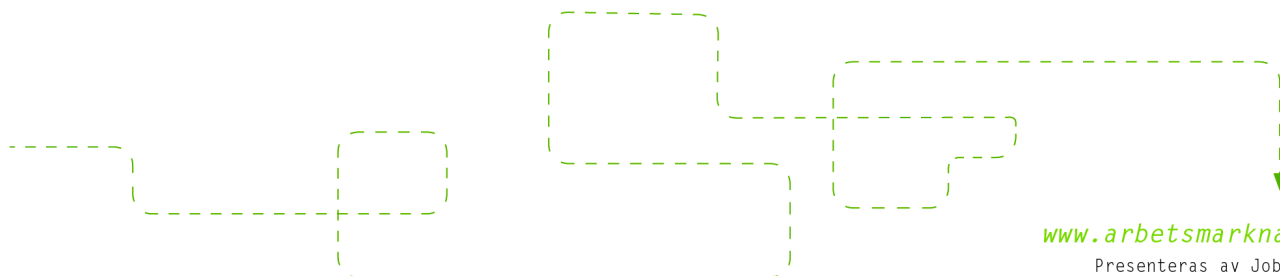
Totalt 65 vuxna som deltagit på lektion besvarade enkäten och samtliga förstudiekommuner var representerade i målgruppen. Könsfördelningen var 71.7% kvinnor och 28.3% män. Av de vuxna som deltog på lektion arbetade 32.8% som lärare, 26.6% som studie- och yrkesvägledare och 40.6% föll inom kategorin annat. De 25 som svarade annat, arbetade som följande:

- 9 deltagare - Kommunrepresentanter (näringslivsutvecklare, arbetsmarknadsstrateg, utvecklingsledare, enhetschef, kommunikatör m.m.)
- 7 deltagare - Lärar- eller studie- och yrkesvägledarstudent
- 5 deltagare - Rektor eller biträdande rektor
- 2 deltagare - Elevassistent
- 1 deltagare - Politiker
- 1 deltagare - Besvarade inte frågan

Kvantitativ data

Den kvantitativa delen i enkäten till vuxna hade för avsikt att bedöma lektionens kvalitet och nytta. Variablerna i enkäten besvarades på en femgradig skala från ett (håller inte alls med) till fem (håller helt med). Enkäten innehöll fyra variabler:

1. Jag tycker lektionen var bra.
2. Jag upplever att lektionen var nyttig för eleverna.
3. Lektionen motiverade mig att arbeta mer med Arbetsmarknadskunskap.
4. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.

Kvalitativ data

I båda enkäterna besvarades även påståendet "Skriv nedan vad du tycker om lektionen i Arbetsmarknadskunskap." och dessa kommentarer redovisas kvalitativt.

Föräldrar

Datainsamlingen från målgruppen föräldrar skedde genom en enkät som genomfördes i samband med de fyra föräldramöten som hölls för föräldrar till de elever som mötts i lektion. Denna enkät innehöll både en kvantitativ del och en kvalitativ del.

Deltagarantalet på de fyra föräldramötena var totalt 188 föräldrar och fördelat på respektive kommun närvarade tre personer i Simrishamn, 87 i Staffanstorp, 26 i Tomelilla och 72 i Ängelholm. Samtliga föräldramöten hölls på grundskolenivå där föräldramötena i Simrishamn, Staffanstorp och Tomelilla var riktade till föräldrar med barn i år 8, medan föräldramötet i Ängelholm var riktat till föräldrar med barn i år 9. Könsfördelningen inom målgruppen var 63.6% kvinnor och 36.4% män.

Kvantitativ data

I enkäten som användes besvarades fem variabler. Dessa besvarades på en femgradig skala från ett (håller inte alls med) till fem (håller helt med) och var:

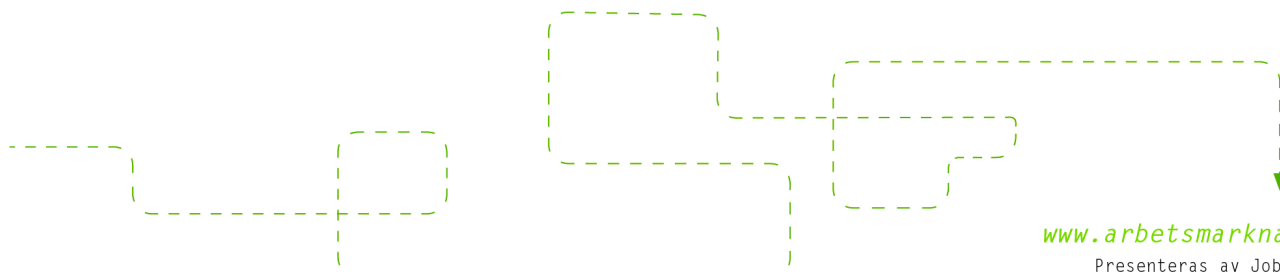
1. Jag tycker föredraget var bra.
2. Jag tycker föredraget var motiverande.
3. Jag tycker informationen var nyttig.
4. Föredraget motiverade mig att stötta mitt/mina barn i dennes/deras framtida studie- och yrkesval.
5. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.

Kvalitativ data

I enkäten besvarades även påståendet "Skriv nedan vad du tycker om föredraget i Arbetsmarknadskunskap." och dessa kommentarer redovisas kvalitativt.

Skolpersonal

Datainsamlingen från målgruppen skolpersonal skedde genom en enkät som genomfördes i samband med de presentationer som hölls för skolpersonal, samt att den skolpersonal som deltagit på andra presentationer eller möten (se övriga) har även de inkluderats i denna målgrupp. Det genomfördes även en föreläsning för cirka 230 skolpersonal i Sjöbo i augusti, men efter denna föreläsning distribuerades inga enkäter. Enkäten innehöll både en kvantitativ del och en kvalitativ del.

Deltagarantalet för målgruppen skolpersonal var totalt 179 skolpersonal. 176 av dem var från de nio förstudiekommunerna och tre av dem var från tre andra kommuner (Burlöv, Lund och Ystad). Könsfördelningen inom målgruppen var 65.7% kvinnor och 34.3% män.

Kvantitativ data

I enkäten som användes besvarades två variabler. Dessa besvarades på en femgradig skala från ett (håller inte alls med) till fem (håller helt med) och var:

1. Jag tror att lektioner i Arbetsmarknadskunskap skulle vara nyttiga för elever i min region.
2. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.

Kvalitativ data

I enkäten besvarades även påståendet "Skriv nedan vad du tycker om Arbetsmarknadskunskap och dess implementering i din region." och dessa kommentarer redovisas kvalitativt. I svarsfältet fanns även orden "Möjligheter" och "Hinder" med som vägledning för deltagarna.

Övriga

Inhämtandet av data skedde även i andra sammanhang. Dessa sammanhang kallas övriga och var möten, presentationer eller föredrag för målgrupper som politiker, arbetsgivare, tjänstemän med flera. Vid majoriteten av presentationerna av Arbetsmarknadskunskap som genomförts har en enkät distribuerats efter avslutad presentation. Denna enkät innehöll både en kvantitativ del och en kvalitativ del.

Totalt var det 141 deltagare som fyllde i enkäterna vid de olika presentationerna av Arbetsmarknadskunskap som genomförts i den aktuella regionen. Andelen kvinnor som besvarade enkäten var 50.7% och andelen män var 49.3%. Deltagarna representerade olika verksamheter och av de 141 deltagarna såg fördelningen ut enligt följande:

- 54 deltagare representerade någon av Skånes kommuner.
- 48 deltagare representerade Skånes näringsliv.
- 12 deltagare var politiker i Skåne.
- 11 deltagare föll inom kategorin övrigt, varav tre var pensionärer, en representerade ESF-rådet, en var arbetssökande och en var praktikant. Dessutom var det fem stycken som valde att inte besvara frågan.
- 6 deltagare representerade övrig skola, varav två var från Folkuniversitetet, två var studie- och yrkesvägledare, en jobbade på gymnasiesärskola och en studerade till studie- och yrkesvägledare.
- 3 deltagare representerade Region Skåne.
- 3 deltagare representerade något bransch- eller fackförbund i Skåne.

- 2 deltagare representerade Arbetsförmedlingen.
- 2 deltagare representerade Landstinget.

Det inhämtades även kvalitativ data via mail från nio personer runt om i Skåne som fick i uppdrag att ge sin syn på Arbetsmarknadskunskap och dess möjliga implementering i Skåne utifrån sitt/sin organisations perspektiv.

Kvantitativ data

För målgruppen övriga användes samma enkät som till skolpersonal och i enkäten som användes besvarades två variabler. Dessa besvarades på en femgradig skala från ett (håller inte alls med) till fem (håller helt med) och var:

1. Jag tror att lektioner i Arbetsmarknadskunskap skulle vara nyttiga för elever i min region.
2. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.

Kvalitativ data

I enkäten besvarades även påståendet "Skriv nedan vad du tycker om Arbetsmarknadskunskap och dess implementering i din region." och dessa kommentarer redovisas kvalitativt. I svarsfältet fanns även orden "Möjligheter" och "Hinder" med som vägledning för deltagarna.

De frågor som skickades ut per mail till intressenter i Arbetsmarknadskunskap var:

1. Varför behövs satsningen på Arbetsmarknadskunskap i regionen?
2. På vilket sätt skulle satsningen kunna vara till nytta för ditt företag/din organisation eller dina medlemsföretag?
3. Vilka möjliga hinder ser du för ett lyckat genomförande av Arbetsmarknadskunskap i regionen?

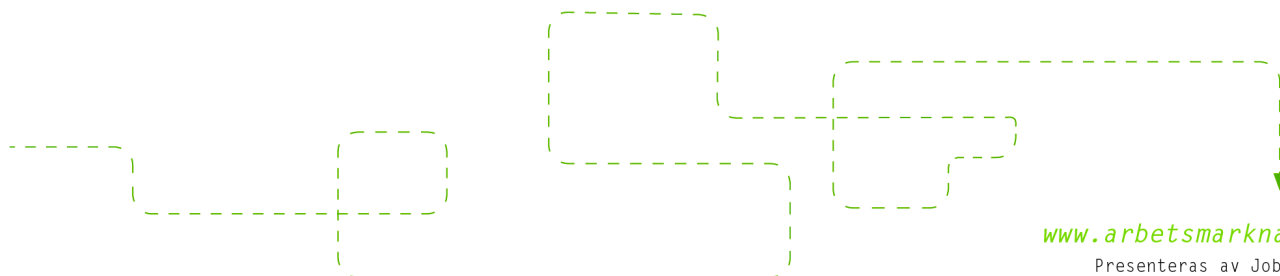
RESULTAT

Elever

Kvantitativ data

Medelvärdena (och standardavvikelse) för de fem variablerna i enkäten till elever ($n = 801$) var:

	<i>M(SD)</i>
1. Jag tyckte lektionen var bra.	4.65 (0.64)
2. Jag lärde mig mycket om jobb under lektionen.	4.39 (0.78)
3. Jag tyckte lektionen var nyttig.	4.45 (0.78)
4. Jag skulle vilja ha fler liknande lektioner.	4.29 (0.95)
5. Jag tycker det är viktigt med Arbetsmarknadskunskap.	4.60 (0.70)

Specificerat på de nio förstudiekommunerna fördelade sig medelvärdena (och standardavvikelserna) för de fem variablerna i enkäten till elever enligt tabell 5.

Tabell 5
Medelvärden (och standardavvikelser) fördelat på förstudiekommun.

Kommun ^a / Variabel	HÄ n=57	SI n=82	SJ n=40	SK n=94	ST n=131	TO n=94	TR n=95	VE n=100	ÄN n=108
1. Bra lektion	4.90 (0.36)	4.28 (0.73)	4.83 (0.45)	4.12 (0.83)	4.63 (0.72)	4.83 (0.46)	4.66 (0.56)	4.86 (0.43)	4.84 (0.39)
2. Kan mer jobb	4.56 (0.73)	4.21 (0.95)	4.45 (0.71)	4.03 (0.91)	4.47 (0.79)	4.50 (0.65)	4.19 (0.80)	4.58 (0.59)	4.50 (0.62)
3. Nyttig lektion	4.61 (0.59)	4.34 (0.92)	4.65 (0.53)	3.98 (0.99)	4.39 (0.87)	4.72 (0.56)	4.30 (0.76)	4.72 (0.55)	4.54 (0.62)
4. Fler lektioner	4.37 (0.72)	4.01 (1.18)	4.53 (0.82)	3.99 (1.11)	4.06 (1.10)	4.68 (0.61)	4.28 (0.93)	4.42 (0.71)	4.45 (0.79)
5. Viktigt med AMK	4.79 (0.45)	4.56 (0.79)	4.75 (0.49)	4.21 (0.94)	4.57 (0.79)	4.73 (0.57)	4.47 (0.71)	4.69 (0.58)	4.75 (0.50)

^a Kommuner: HÄ=Hässleholm, SI=Simrishamn, SJ=Sjöbo, SK=Skurup, ST=Staffanstorps, TO=Tomelilla, TR=Trelleborg, VE=Vellinge och ÄN=Ängelholm.

ANOVOR visade att det fanns medelvärdeskillnader på samtliga variabler mellan de olika kommunerna ($F_{8, 790-792} = 5.93-19.76$; $p < 0.001$). Ur medelvärdena gick att utläsa att kommunerna Simrishamn och Skurup låg lägre än de flesta andra kommuner på samtliga variabler, och på vissa variabler låg även Trelleborg lägre. Betänk dock skillnaden mellan målgruppernas storlek mellan olika kommuner.

Mellan könen visade t -tester för oberoende grupper att det inte förekom skillnader i medelvärde på någon av de fem variablerna ($t_{780-782} = 0.31-1.30$; $p > 0.05$).

Mellan de två nivåerna grundskola och gymnasieskola visade t -tester att det fanns skillnad gällande variabel 1 ($t_{799} = 4.06$; $p < 0.001$), där grundskoleelever ($M = 4.60$; $SD = 0.67$) svarade lägre än gymnasieelever ($M = 4.83$; $SD = 0.42$). Även i detta fall var det stora skillnader i antal elever inom varje målgrupp. Gällande de övriga fyra variablerna återfanns inga skillnader ($t_{797-799} = 0.32-1.87$; $p > 0.05$).

På variabel 1, om lektionen var som bra, svarade eleverna enligt följande på skalan från ett (1) till fem (5):

- 5 - 576 elever (71.9%)
- 4 - 176 elever (22.0%)
- 3 - 44 elever (5.5%)
- 2 - 1 elev (0.1%)
- 1 - 4 elever (0.5%)

Gällande variabel 4, om eleverna ville ha flera liknande lektioner, var det 660 av 801 elever, det vill säga 82.4%, som besvarade detta påstående med antingen fyra (28.5%) eller fem (53.9%).

Kvalitativ data

Av de kommentarer² som inhämtats via enkäter till elever beskrevs lektionen nästan enbart i positiva ordalag. Nedan följer tre positiva citat från elever i respektive förstudiekommun och fler citat återfinns i Bilaga 1.

Hässleholm

"Känns som att man bör ha detta även i grundskolan eftersom man i gymnasiet redan gjort sitt val. Härlig energi vilket motiverade eleverna. Hade gärna haft en igen."

Kille, År 3, Vård- och omsorgsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Sjukt bra kille som blandade humor med allvar vilket gjorde en intresserad. Nyttigt och man får se vad som är bra med att vidareutbilda sig och samma +poäng för kommande arbete! ☺"

Tjej, År 3, Vård- och omsorgsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Man trodde i början att det skulle bli tråkigt men så fort de började prata blev man intresserad pga deras beteende, de skämtade samtidigt som det blev seriöst."

Kille, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

Simrishamn

"Jag skulle gärna veta lära mig mer om detta för det var spännande och bra om man vill veta vad man ska bli. TACK!"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte att det är motiverande, och intressant. Att få höra hur det går med Sverige. Det här var svinroligt! Något jag skulle vilja göra om!"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte den var jätte bra och nyttig. Man fick sig en uppfattning om hur arbeten fungerar. Det var jätte roligt och mycket inspirerande. ☺"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

Sjöbo

"Den var motiverande till att höja sina betyg och att ta reda på vilka vägar man vill gå. Det gav en bra bas utifrån allt gymnasiesnack som bara är reklam."

Kille, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jag tycker att lektionen var jätte bra eftersom det fick en att tänka mer och längre. Så man kanske inte bara ska tänka på ett jobb utan tänka om jag får jobb i de i framtiden."

Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

² Kommentarererna från samtliga målgrupper från är skrivna i sitt originalutförande och därav kan stavfel och meningsuppbbyggnadsfel återfinnas i text inom citationstecken.

"Jag tycker att den var jättebra. Man förstod alla andra delar som behövs för jobb osv. Jag lärde mig mycket och framförallt hur arbetsgivare tänker osv med CV och sånt. Och jag kommer att tänka på ett annat sätt nu efter denna lektionen."

Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

Skurup

"Jag tyckte det var ganska roligt. Väldigt lärorikt och man blev taggad på sommarjobb och prao."

Tjej, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Det var väldigt bra eftersom vi snart ska söka jobb men inte har några kunskaper om det. Det borde vara ett ämne i skolan då det är jätteviktigt, vi kunde ändå nästan inget, och har inte lärt oss något om det i något annat ämne."

Tjej, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Jag tycker den var bra och jag tror att den fick många att tänka på saker som dom inte brukar tänka på. För att jag tycker ni ställde rätt frågor för att vi skulle börja tänka."

Tjej, År 8, Mackleanskolan, Skurup

Staffanstorp

"Jag har fått svar på många frågor och jag känner att min oro över jobb har försvunnit. Jag har alltid trott att få ett jobb skulle minska och vara en väldigt liten chans att jag skulle/ska få ett jobb i framtiden."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Väldigt intressant. Lärde mig mycket som jag inte hade en aning om. Jag ser utbildningen på ett annat sett nu."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tyckte man lärde sig mycket om jobb och man kan välja linje mycket enklare nu än innan lektionen."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

Tomelilla

"Väldigt motiverande, får en att tänka till rejält."

Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte den var bra, nyttig och motiverande. Det fick en att tänka efter på vad man faktiskt vill göra med sitt liv och att det är viktigt att man går utbildningen som man erbjuds. ☺"

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

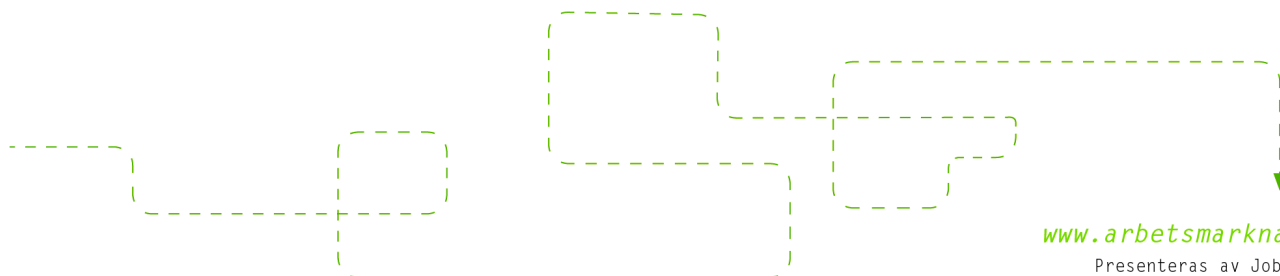
"Jag tyckte det var riktigt roligt. Jag lärde mig mycket och fick mig att inse hur mycket jag ångrat att jag har skolkat osv. i 7an."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

Trelleborg

"Jag tycker att detta var motiverande eftersom man får en gnista i huvudet av att det är väldigt viktigt med skolgång och jobb."

Kille, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

"Jag tycker att det var bra. Såna här lektioner är en väckarklocka. Vissa kan vakna upp mitt i allt och tänka 'det här vill jag göra' efter att ha pratat om yrken. Vi borde ha fler såna här lektioner."
Tjej, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

"Jag tyckte det gav mycke mottevering. 'Lärarna' gjorde så man ville lyssna. Det va intresant och jag kände att jag lärde mig mer inom arbete och min framtidsplan har kanske ändrats lite! ☺"
Tjej, IM-programmet, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

Vellinge

"Tycker att den är bra eftersom den får en att öppna ögonen. Han tar upp saker som jag aldrig tänkt på innan som jag kommer att följa upp senare och se om jag kanske kan få extra jobb."
Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Jag känner att jag vet väldigt lite om arbetsmarknaden och att jag skulle vilja veta mer, den här lektionen har till viss del svarat på de frågor jag hade men jag skulle gärna ha fler liknande lektioner."
Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Jag tyckte att man fick reda på väldigt mycket om hur man ska gå till vägar för att få ett jobb och jag tror jag kommer få hjälp av detta i mitt liv."
Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

Ängelholm

"Tyckte man lärde sig mycket och man tänker verkligen på det vi pratade om. Tycker fler elever ska få dessa lektionerna."
Kille, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tyckte detta var superbra. Jag tyckte man fick bra koll och insåg vad man faktiskt behövde för att få jobb om man trodde var 'lätta'. Stort cred på hur ni engagerade klassen. BRA!"
Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

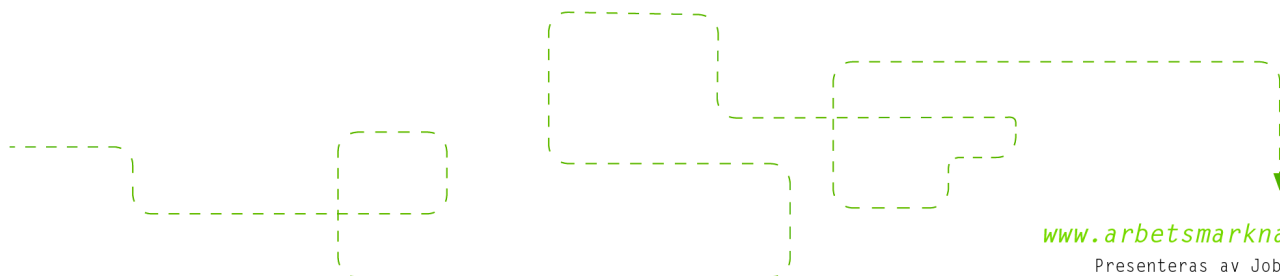
"Mycket givande & en bra 'tankeställare'."
Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

Tolv elever av de 801 elever (1.5%) som besvarade enkäten skrev kommentarer som hade negativa inslag eller var direkt negativa till lektionen i Arbetsmarknadskunskap. De flesta handlade om att lektionen var lite lång eller långtråkig. Nedan presenteras *samtliga* av dessa kommentarer.

"Jag vet redan vad jag vill jobba med så lektionen var inte så intressant."
Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Den sög riktigt kass var den. :P"
Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte lektionen var rolig men inte nödvändig."
Kille, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Den var helt okej, lång tråkig."
Kille, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Det var lång tråkigt men ändå bra saker att veta."
Kille, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Den var bra och nyttig. Men lite tråkig i slutet..."
Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Det var intresant emellan åt annars vad det lite jobbigt att bara sitta ner."
Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra och lärrik. Lite för lång"
Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Den var bra och jag lärde mig mycket. Nu vet jag lite mer. Det var dock lång tid att sitta och vänta."
Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Det var lite onyttigt. Viste redan mycket om detta."
Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Den var tråkig."
Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Lite för mycket prat, kunde varit mer praktiskt. Lite för mycket information på en gång"
Tjej, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

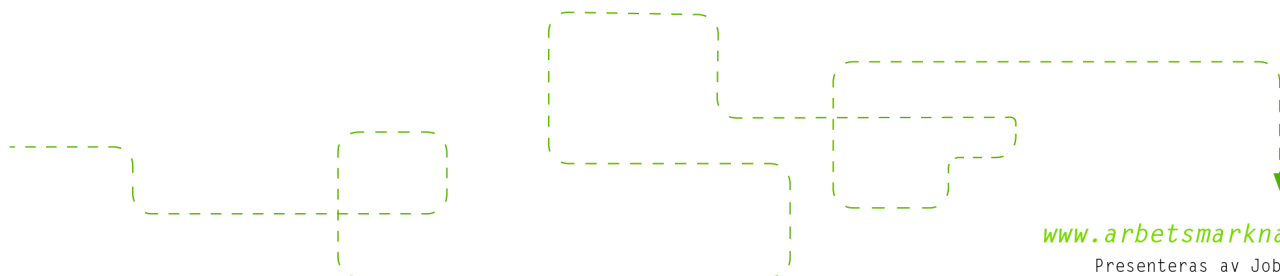
Vuxna

Kvantitativ data

Gällande de vuxna som deltagit på lektion ($n = 65$) fördelade sig medelvärdena (och standardavvikelserna) för fyra variablerna enligt nedan:

	$M(SD)$
1. Jag tyckte lektionen var bra.	4.86 (0.43)
2. Jag upplever att lektionen var nyttig för eleverna.	4.91 (0.34)
3. Lektionen motiverade mig att arbeta vidare med Arbetsmarknadskunskap.	4.56 (0.74)
4. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.	4.79 (0.55)

ANOVOR visade att det inte fanns några medelvärdeskillnader ($F_{8, 48-56} = 0.24-0.91$; $p > 0.05$) mellan de olika kommunerna inom målgruppen vuxna gällande någon av variablerna.

Mellan könen inom målgruppen vuxna visade *t*-tester för oberoende grupper att det inte förekom skillnader i medelvärde på någon av de fyra variablerna ($t_{55-58} = 0.36-1.56$; $p > 0.05$).

Mellan de två nivåerna grundskola och gymnasieskola visade *t*-tester att det inte fanns några skillnader ($t_{59-63} = 0.19-1.19$; $p > 0.05$) inom målgruppen vuxna på någon av variablerna.

Kvalitativ data

De vuxna som medverkat på inspirationslektionerna gav också kommentarer på enkäterna. Nedan presenteras två kommentarer från respektive förstudiekommun. Det återfanns inga kommentarer av negativ karaktär från denna målgrupp och fler citat återfinns i Bilaga 1.

Hässleholm

"Bra information om hur det ser ut i verkligheten. Önskar fler sådana här informationer till elever."

Kvinna, Elevcoach, Jakobsskolan, Hässleholm

"Bra. Det finns mycket okunskap hos våra elever och övriga samhället kring arbetslivet. Superbra!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Jakobsskolan, Hässleholm

Simrishamn

"Nyttigt för elever att verkligen lära sig angående detta. Att de får lite verklighetstänk även fast de fortfarande är unga. Ungdomar idag behöver mer kunskap om hur det funkar i samhället med arbete & utbildning."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledarstudent, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Tydlig struktur, med syfte som engagerar eleverna. Jag tro att vi måste jobba vidare med området eftersom det förmodligen kommer dyka upp tankar och frågor i klassen efter er lektion. JÄTTEBRA!"

Kvinna, Lärare, Korsavadsskolan, Simrishamn

Sjöbo

"4:an ovan motiverar jag med att tiden var för knapp - kunde haft mer än 1 h då eleverna var öppna och fokuserade i hög grad. Fick som extra plus väldigt positiv bild av elever som utifrån upplevs som "problem". Vi behöver skapa förutsättningar för skolan att arbeta löpande & kontinuerligt med AMK & få in inspirationsföreläsningar då & då."

Kvinna, Strateg, Färsingaskolan, Sjöbo

"Väldigt motiverande och inspirerande. Mer av detta!"

Man, Lärare, Färsingaskolan, Sjöbo

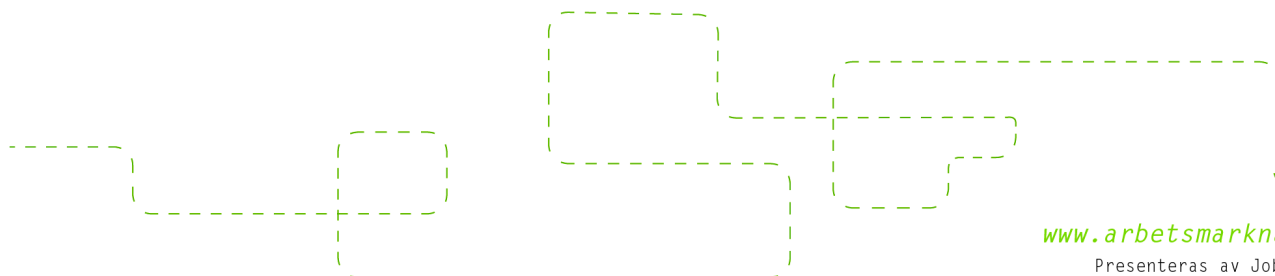
Skurup

"En timma är på gränsen till för långt för åk 8 kanske...? Intressant att observera. ☺ Kanonbra jobb!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Mackleanskolan, Skurup

"Väldigt bra och viktigt!"

Kvinna, Lärare, Mackleanskolan, Skurup

Staffanstorp

"Den var bra för att öppna ögonen för eleverna om arbetsmarknaden och att antalet jobb/yrken är fler än du tror. Jag kan hoppas att detta permanenteras och att det också sker uppföljningar."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra och lärorikt men svårt att pressa in med allt annat som ska in i skolan med läroplaner och kunskapskrav. Vilket ämne ska 'offras'? Ni är oerhört duktiga på att engagera eleverna. Stor eloge! ☺"

Kvinna, Lärare, Hagalidsskolan, Staffanstorp

Tomelilla

"Inspirerande och engagerande lektion. Positivt med konkreta exempel. Såg några våta ögon på elever när det blev känslösamt. Toppen!"

Kvinna, Bitr. rektor, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte att lektionen flöt på bra, den fångade elevernas uppmärksamhet och det kändes som att det väckte en del tankar hos många av dem. Kanske mer passande i början av 9:an dock då det är mer aktuellt för dem."

Kvinna, lärarkandidat, Kastanjeskolan, Tomelilla

Trelleborg

"Superbra! Mycket bra information, tips och råd. Bra lärare, fångade eleverna på ett mycket bra sätt. Tog upp mycket viktiga saker som unga behöver ha kännedom om inför gymnasieval och kommande arbetsliv."

Man, Enhetschef antagning/SYV, Fågelbacksskolan, Trelleborg

"Inspirerande föreläsning med härligt driv. Tydliga kopplingar till SYV-arbetet. Kunskap om hur man kan fånga upp ungdomarna. Bra nivå för eleverna och tar vara på situationerna som uppstår i klassrummet. +++"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledarstudent, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

Vellinge

"Jag tycker att man (eleverna) tänker till. Nyttigt att tänka på arbete redan i årskurs 8. Många vet ej varför de går i skolan. Detta ämne behövs i skolan."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Stora hammars skola, Vellinge

"Bra upplägg. Blandning av att fånga intresse, viktiga områden, fakta, motiverande."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Stora hammars skola, Vellinge

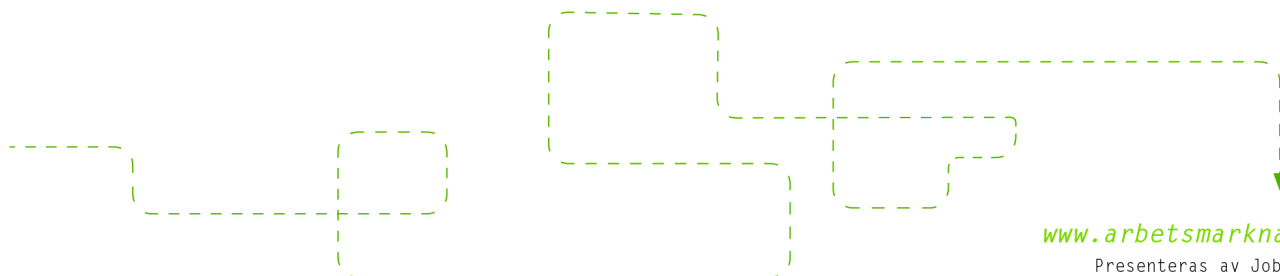
Ängelholm

"Bra med två föreläsare. Inspirerande. Bra med mycket frågor ut i klassen. Bra helt enkelt. Mycket fokus på beteende, vilket inte alltid eleverna förstår."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Mkt bra och inspirerande upplägg. God förmåga att fånga elevernas intresse. Ser positivt på ett fortsatt arbete med arbetsmarknadskunskap."

Man, Verksamhetschef, Nyhemsskolan, Ängelholm

Föräldrar

Kvantitativ data

Medelvärdena (och standardavvikelserna) för de fem variablerna i enkäten till föräldrar (n = 188) var:

	<i>M(SD)</i>
1. Jag tycker föredraget var bra.	4.71 (0.57)
2. Jag tycker föredraget var motiverande.	4.67 (0.62)
3. Jag tycker informationen var nyttig.	4.72 (0.58)
4. Föredraget motiverade mig till att stötta mitt/mina barn i dennes/deras framtida studie- och yrkesval.	4.65 (0.67)
5. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.	4.85 (0.37)

Medelvärdena (och standardavvikelserna) på de fyra föräldramötena varierade något enligt följande lista.

- Simrishamn (n = 3), *M* = 5.00, *SD* = 0.00
- Staffanstorp (n = 87), *M* = 4.78, *SD* = 0.42
- Tomelilla (n = 26), *M* = 4.69, *SD* = 0.62
- Ängelholm (n = 42), *M* = 4.63, *SD* = 0.70

Mellan könen visade *t*-tester för oberoende grupper att det inte förekom några skillnader i medelvärde på någon av de fem variablerna ($t_{182} = 0.07-1.89$; $p > 0.05$).

Kvalitativ data

I de kommentarer som inhämtats via enkäter på de fyra föräldramötena som hölls i förstudien beskrevs föreläsningen nästan enbart i positiva ordalag. Nedan följer ett urval av kommentarer från enkäterna till föräldrar och i Bilaga 1 finns ytterligare föräldrarecitativ.

Simrishamn

"Mycket bra. Och som en förälder så tycker man att det är viktigt att ens barn får reda på så mycket som möjligt. För det är deras framtid det handlar om."

Kvinna, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Bara positivt. Mycket man/jag inte funderat på innan."

Kvinna, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Det var rätt bra information för barn och barnen. Det här är stor hjälp för att barn ska kunna veta vad arbeten innebär i verkligheten."

Kvinna, Korsavadsskolan, Simrishamn

Staffanstorp

"Det var en bra väckarklocka att börja ta upp hemma."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"SUVERÄNT! Inspirerande och fängslande! Perfekt nivå för ungdomarna och mycket tankeväckande!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Tycker det var ett givande & inspirerande föredrag. Något som jag tror det finns ett stort behov av hos föräldrar, elever & lärare och möjligheten till inspiration & motivation kan öka."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Tycker det är supernyttigt att barnen får en inblick i arbetsmarknaden redan så här tidigt så det inte väntar till sista terminen i nian. Plus att ni framhåller att yrkesutbildningarna är bra val att välja."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Tankeväckande, bra. Kul om ni kan fånga elevernas intresse så att de tänker bredare. Visa på tankevägar/stöd för eleverna. Bra jobbat! Hoppas det införs på allas schema!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra att man pratar om varför man går i skolan. Att det inte bara är ett måste utan att det gör skillnad."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Som egen företagare och rekryterare upplever jag en relativt stor brist på insikt i dessa frågor hos en stor del av unga. (Och även hos vissa äldre)."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

Tomelilla

"Intressant. De föräldrar som inte kom har missat något!"

Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Inspirerande & tänkvärt. Man blir motiverad att fortsätta stötta sina ungdomar. Personligen skulle jag vilja ha mera kunskap om vilka yrken som behöver mer folk i framtiden & nu känner jag mig mer motiverad att ta reda på det för att hjälpa mina barn på traven."

Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Kanonbra!!! Min dotter älskade föredraget innan idag. <3"

Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Otroligt engagerande föreläsning. Mkt bra presenterat. Väldigt imponerande att sonen blev otroligt bra informerad. Han berättade direkt när han kom hem och sa att jag skulle få en upplevelse."

Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Väldigt viktiga & intressanta frågor! Problemet KAN vara att ungarna inte VILL prata med sina mossiga föräldrar om tex utbildning/jobbb etc. Dessutom: lätt att ha en 'bild' av ett yrke, svårare att ta reda på vad det faktiskt innebär i realiteten. Därför är studiebesök, PRAO, lärlingsmöjlighet etc extremt viktigt. OCH att hitta rätt personer med kunskap att snacka med - yrkesfolk."

Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla

Ängelholm

"Mycket bra info, intressant och ni 2 föreläsare sluta inte med det ni gör (så länge ni själva känner er motiverade). Bravo!"
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Fantastiskt inspirerande föreläsning fast att jag arbetat med rekrytering i flera år. Förstår att ungdomarna i 9:an uppskattade!"
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tycker att det är väldigt viktigt att 'fånga upp' eleverna och vägleda dem i 'arbetsmarknadens djungel'. Tror att det är viktigt att det 'pratas' om detta mer i skolan än det görs idag."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Fick mig som förälder att tänka till. Hur kan jag bättre hjälpa mitt barn vidare i sitt första yrkesval/livet."
Man, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Inspirerande. Bra hjälp. Även om jag tror att det är svårt att hjälpa mitt barn. Han lyssnar mycket på sina kompisar. Jag har själv svårt att komma på en massa olika yrken."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Väldigt intressant. Har inte själv tänkt i så långa tankebanor. Lättare att stötta sitt barn efter denna information."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

Fem av föräldrarnas citaten var något mer kritiska i sin karaktär och de handlade om att nivån på föräldrarnas citaten var lite för låg. Nedan presenteras *samtliga* av dessa citat.

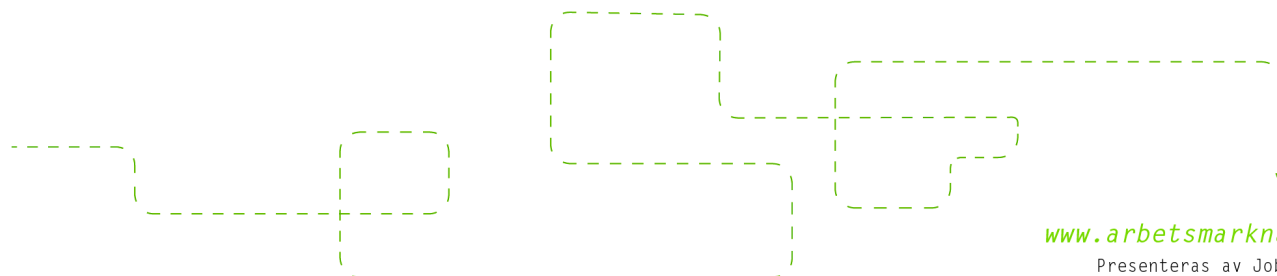
"Känns som att detta var anpassat till eleverna. Jag efterlyser mer direkt information. Slöseri med tid för mig som vuxen men säkert nyttigt för eleverna."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Passar utmärkt för eleverna i nian, men 'låg' nivå för föräldrar (inget nytt)."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Vi diskuterar redan dessa frågor med våra barn."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Hade räckt med info till eleverna."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Inget nytt för mig. Säkert nyttigt för alla ungdomar. ☺ Har äldre barn & vi har pratat om detta hemma och mina ungdomar är medvetna. Storasyster söker till förskolelärare & påverka yngre syskon. Duktiga föreläsare annars!"
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

Skolpersonal

Kvantitativ data

Medelvärdena (och standardavvikelserna) för de två variablerna i enkäten till skolpersonal (n = 179) var:

	<i>M(SD)</i>
1. Jag tror att lektioner i Arbetsmarknadskunskap skulle vara nyttiga för elever i min region.	4.81 (0.50)
2. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.	4.75 (0.62)

Mellan könen visade *t*-tester för oberoende grupper att det fanns skillnader mellan män och kvinnor på båda variablerna. På variabel 1 svarade kvinnor ($M = 4.87$; $SD = 0.43$) högre ($t_{173} = 2.02$; $p < 0.05$) än män ($M = 4.72$; $SD = 0.56$) och likaså på variabel 2, där kvinnor ($M = 4.86$; $SD = 0.44$) svarade högre ($t_{173} = 3.07$; $p < 0.05$) än män ($M = 4.57$; $SD = 0.83$).

Kvalitativ data

Av de kommentarer som inhämtats via enkäter till skolpersonal var det mestadels positiv respons. Nedan följer ett urval av kommentarer från enkäterna till skolpersonal, men utav de nio förstudiekommunerna saknas kvalitativa skolpersonalscitater från tre (Sjöbo, Skurup och Trelleborg). Fler citat återfinns i Bilaga 1.

Hässleholm

"Mycket bra. Det behövs kort och gott!

Möjligheter: Många efterfrågar det.

Hinder: Att få alla med på tåget."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Hässleholm

"Det har (hittills) varit en svår väg att implementera AMK i skolan. Lika svårt som att få till 'hela skolans ansvar' i yrkesorientering.

Möjligheter: Fördjupade kunskaper om sammanhang mellan skola/arbetsmarknad. Motiverade elever ökar.

Hinder: Fördelning av ansvarsbördan lärare/SYV/ledning."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Hässleholm

"Jag tycker att den idag är upp till var och en som enskild lärare. Ibland hade det varit bra med den konkreta fakta som ni presenterar och den kanske jag som lärare kan få genom samarbete med SYV på skolan.

Möjligheter: Få eleverna uppmärksamma om hur mycket jobb som faktiskt finns & vilka jobb som är 'tillgängliga'. Få eleverna studiemotiverade.

Hinder: Om det ska vara stor del av undervisningen så är det väl bara tiden för det. Annars ser jag inget hinder."

Kvinna, Lärare, Jacobsskolan, Hässleholm

Simrishamn

"Ser ett stort behov av detta i regionen.

Möjligheter: Stor utvecklingspotential.

Hinder: Ev brist på motivation."

Man, Lärare, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Vi ska arbeta med detta under en vecka i åk 8 och detta är något som senare kan vidareutvecklas.

Möjligheter: PRAO.

Hinder: Hinna med allt som ska uppnås och att få en koppling till läroplanen."

Man, Lärare, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Behövs i mycket större utsträckning än det jag hinner med som SYVare. Mer behövs både i skolan o på AF m.m.

Möjligheter: Mer tid till att arbeta med detta i kommunen.

Eftersom vi har lärlingsgymnasie så finns till viss del en naturlig implementering vilket är positivt."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Österlengymnasiet, Simrishamn

Staffanstorp

"Elever och föräldrar verkar ha uppskattat ert besök positivt.

Möjligheter: Ökad verklighetsanknytning. Skola - riktiga världen.

Hinder: Politik/pengar? Ovilja från skola att avsätta tid."

Man, Lärare, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Att gemensamt arbeta mot samma mål. Skola, föräldrar, elever, arbetsgivare och kommun!"

Kvinna, Stödpedagog, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket viktigt att synliggöra, tydliggöra för alla parter hur arbetsmarknaden ser ut.

Möjligheter: Att elever/unga känner en motivation till att plugga i skolan, sköta sig & tänka framåt. Vad ska jag bli när jag blir stor!

Hinder: Kommunernas ekonomi och satsningsvilja!"

Kvinna, Lärare, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Det är ett absolut måste för att våra ungdomar ska göra ett välunderbyggt val för framtiden. Detta skapar möjligheter till en tidig arbetsingång = start i livet.

Möjligheter: Massor! Tror att kunskapen bör komma så tidigt som möjligt.

Hinder: Ungdomars olika mognadsgrad för att ta till sig informationen. Bör finna med som en röd tråd hela vägen."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Staffanstorp

Tomelilla

"Sedan PRAO:n försvann är det inte mycket av denna vara...

Möjligheter: Regelbundna besök i skolan och med föräldrar jätteviktigt. Kan skapa mera motivation i skolan! Ge ungdomarna en riktning.

Hinder: All byråkrati och krav på säkerhet gör att eleverna inte kan komma ut på arbetsplatser."

Kvinna, Lärare, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Viktigt med att man får att man får kunskaper om hur arbetsmarknaden fungerar, att de ser framåt och inte bara i nuet.

Möjligheter: Hjälp med inspiration till lektioner i ämnet.

Näringslivet kommer till skolan.

Hinder: Det får inte blir en ytterligare belastning på lärarna."
Kvinna, Lärare, Kastanjeskolan, Tomelilla

Vellinge

"Jag vill gärna att detta genomförs. Viktigt med rätt personer som kommunikatör & stora inspiratörer behövs! Viktigt med lektionsmaterialet så det inte enbart blir ett enda punkttillfälle i elevens skoltid. Den röda tråden, att det får genomsyra den dagliga undervisningen."

Kvinna, Bitr. rektor, Vellinge

"Jag är redan intresserad av dessa frågor o tycker absolut att vi i Skåne/Vellinge behöver detta.

Möjligheter: Vi ser att allt fler söker samh. och inga vill till yrkesförb. programmen, alltså finns otroliga möjligheter. Stor grupp i Skåne står utanför arbetsmarknaden därför måste vi leda dessa till arbete.

Hinder: Har svårt att se hinder överhuvudtaget."

Kvinna, Lärare, Stora hammars skola, Vellinge

"Ett komplement som behövs för att få in mer arbetsgivarperspektiv.

Möjligheter: Många ser att frågan är viktig.

Hinder: Ett 'icke-ämne' i skolan som inte alltid prioriteras."

Kvinna, Lärare, Stora hammars skola, Vellinge

Ängelholm

"Givande och nödvändig.

Möjligheter: Att få eleverna mer motiverade att lära sig så mkt som möjligt.

Hinder: Svårt att få med näringslivet här i staden."

Man, Rektor, Söndrebalgs skola, Ängelholm

"Jag tycker att detta verkar vara en jättebra idé! Precis vad jag saknat länge.

Möjligheter: Alla.

Hinder: Hur vi ska få in det på ett redan späckat schema, men jag tror att vi vinner det i ökad motivation och mer studiemotiverade elever."

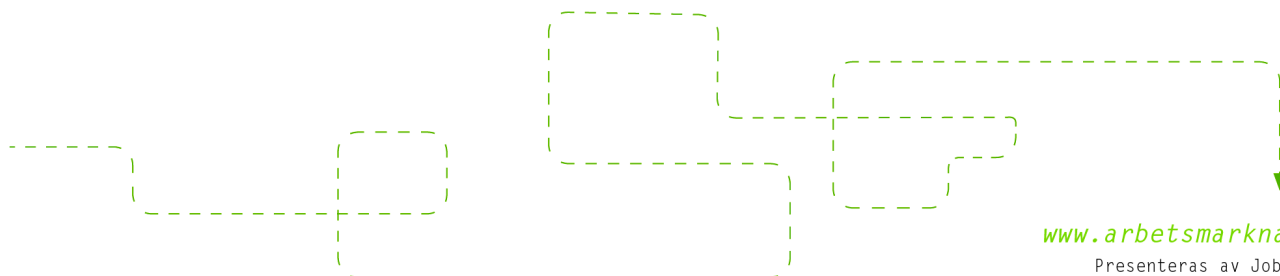
Kvinna, Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Bra start. Nu gäller det att bygga på detta.

Möjligheter: Att ge elever kunskap och motivation till kunskap som de idag saknar.

Hinder: Risk att vi blir en blek kopia av Västerås. Om vi inte hittar personer som brinner på samma sätt. Svårighet att engagera politiker och näringslivsföreträdare."

Man, Rektor, Nyhemsskolan, Ängelholm

Andra

"Otroligt viktig att få in arbetsmarknads kunskap i skolan. Ett koncept som absolut borde implementeras här. Skulle ge enorma fördelar för ungdomar.

Möjligheter: Alla! Jag ser mycket fördelar med detta.

Hinder: Alla måste vara med på tåget, men med ett bra koncept blir det nog inga problem!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Arbetsmarknadsenheten, Ystad

"Bra initiativ!

Möjligheter: Stora!

~~*Hinder:*~~ Utmaning: Viktigt med SWOT-analys. Reflektion: Lundaregionen är väldigt akademisk och har svårt att köpa koncept som inte kan visa på statistiskt säkerställda resultat."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Lund

"Bra att kunna brainstorma utifrån intresse och arbetsmarknad.

Möjligheter: Vidga vyer, minska arbetslöshet.

Hinder: Samverkan skolor. Fördomar/utanförskap osv. Lärare med på tåget. Rektorer."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledarstudent, Malmö högskola

Av samtliga kommentarer från målgruppen skolpersonal var två kommentarer, i vilka det fanns tankar, av mer kritisk art:

"Möjligheter: Eleverna blir medvetna av de olika valmöjligheter som finns.

Hinder: Arbetsgivare får en möjlighet att påverka. Eleverna kan tvivla på sina preferenser, hobby m.m."

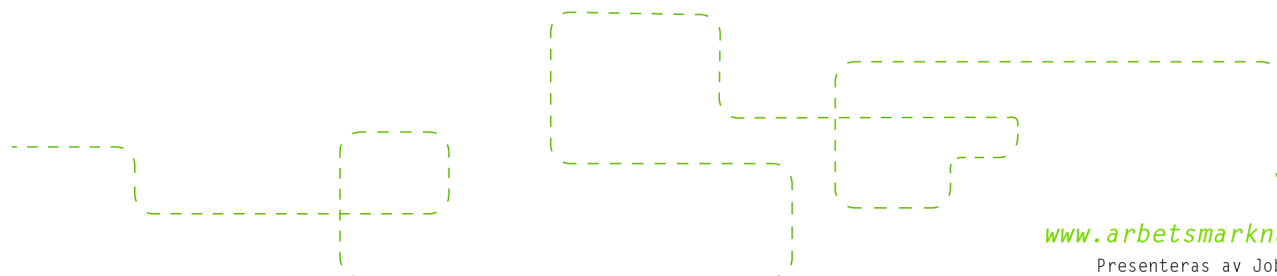
Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Sluta slösa med skattepengar på externa föreläsningar, och lägg dem på mer resurser till den ordinarie undervisningen. Plocka ur snusen och ut med händerna ur byxfickorna."

Man, Lärare, Jacobsskolan, Hässleholm

Utöver ovan nedskrivna citat så framkom, i den kvalitativa delen av enkäten, andra viktiga aspekter att ta i beaktande vid en implementering av Arbetsmarknads kunskap i den aktuella regionen. Nedanstående punkter är hämtade från enkäterna till målgruppen skolpersonal under rubriken "hinder" där dessa aspekter på något sätt berörs i kommentarerna:

- Tidsbristen i skolan - 27 deltagare
- Ekonomi/finansiering - 12 deltagare
- Få alla "med på tåget" - 10 deltagare
- Kommuners satsningsvilja - 5 deltagare

Övriga

Kvantitativ data

Medelvärdena (och standardavvikelserna) för de två variablerna i enkäten till övriga (n = 141) var:

	<i>M(SD)</i>
1. Jag tror att lektioner i Arbetsmarknadskunskap skulle vara nyttiga för elever i min region.	4.90 (0.30)
2. Jag tycker det behövs mer Arbetsmarknadskunskap i skolan.	4.90 (0.32)

Medelvärdena för de största grupperna inom målgruppen övriga, kommunrepresentanter och näringslivsrepresentanter, på de två variablerna redovisas nedan:

- Kommunrepresentanter (n = 54) - variabel 1: $M = 4.96$, $SD = 0.19$; variabel 2: $M = 4.93$, $SD = 0.33$
- Näringslivsrepresentanter (n = 48) - variabel 1: $M = 4.88$, $SD = 0.33$; variabel 2: $M = 4.90$, $SD = 0.31$

Mellan könen visade t -tester för oberoende grupper att det förekom några skillnader i medelvärde på variabel 1 ($t_{138} = 2.34$; $p < 0.05$), där kvinnor ($M = 4.96$; $SD = 0.20$) svarade högre än män ($M = 4.84$; $SD = 0.37$). På variabel 2 återfanns inga skillnader ($t_{137} = 1.07$; $p > 0.05$)

Kvalitativ data

Utifrån de kvalitativa enkätsvaren från målgruppen övriga som inkom under förstudieprocessen kommer nedan ett urval. Ingen av kommentarerna från målgruppen övriga hade någon negativ vinkling.

"För min del skulle det betyda att färre elever hamnar på KAA-listan eftersom det är ett mycket bra redskap i det proaktiva arbetet mot utanförskap.

Möjligheter: Oändligt.

Hinder: Kommunala ekonomin och förståelsen för det viktiga proaktiva arbetet. Kommunen tänker många gånger kortsiktigt och släcker hellre bränder."

Man, Samordnare kommunala aktivitetsansvaret, Osby kommun

"Viktigt! Och på tiden!

Möjligheter: Fler unga på rätt väg!

Hinder: Många kommuner/svårt att hålla ihop."

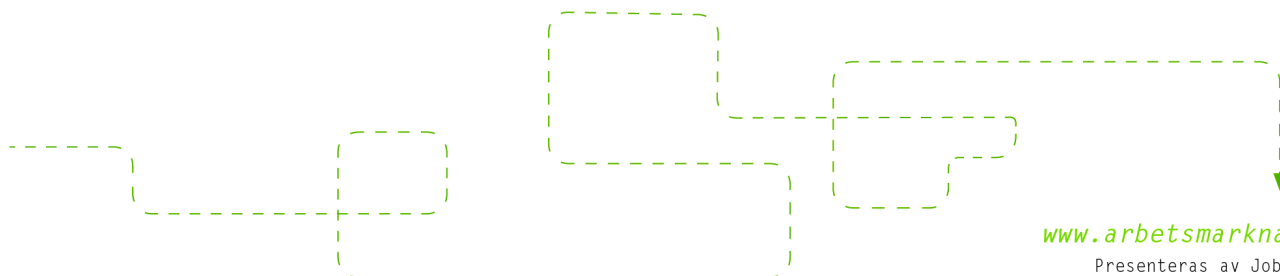
Kvinna, Policy planner/projektledare, Handelskammaren

"Stort behov och likaså stor potential. Stort behov av kompetens hos företagen."

Möjligheter: Mer medvetna/väl underbyggda val. Ökad utb-effekt mkt rätt val. Fler sökande till arbeten med god arb-marknadspotential.

Hinder: Tid i skolan. Ekonomi."

Projektledare - utbildning, Hässleholms kommun

"Väldigt viktigt i den form den är! Men också intressant att utveckla målgruppen för vuxna nyanlända.

Möjligheter: Ny kunskap som belyses och utvecklande för alla barn, vuxna, skola, arbetsmarknad."

Kvinna, Projektledare, Folkuniversitetet

~~*Hinder:*~~ *Utmaningar:* Många skolor. Många privata alternativ spridna i hela regionen."

Kvinna, Chef arbetsmarknadsenhet, Staffanstorps kommun

"Fantastiskt att det kan bli verklighet.

Möjligheter: Kostar inga kontanta medel för kommunerna.

Hinder: Kommunerna inser att de behöver göra arbete med bla näringliv, politiker etc."

Kvinna, Näringslivsutvecklare, Region Skåne

"Absolut ett ämne som måste in i skolan.

Möjligheter: Att komma in i tidigt skede o väcka intresse hos elever och sedan även arbeta med föräldrar. Bra att ta med näringslivet och de lokala företagen!

Hinder: Finansiering."

Kvinna, VD Näringslivsbolaget, Business Port Staffanstorp, Staffanstorps kommun

"Precis vad som behövs för att få ungdomar att inse vilka möjligheter som finns på arbetsmarknaden och vad som krävs för att få jobb.

Möjligheter: En bättre matchning mellan jobbutbud och arbetssökande.

Hinder: Att få samma kvalitet på detta över hela stora Skåne-regionen."

Man, Kommunikationsansvarig, Företagarna

"Bra kunskap för ungdomar, som växer upp i en värld av möjligheter.

Möjligheter: Se möjligheterna/vägvalen.

Hinder: Kan upplevas som ännu svårare att välja när man blir medveten om att det finns fler yrken än man trodde."

Man, Egen företagare, Staffanstorps kommun

"Att skapa förutsättning för barn/ungdomar är det som kommer driva förutsättningarna för regionen/nationell nivå i framtiden.

Möjligheter: Att få in arbetskraft som idag är dolda yrken, men där det finns en otrolig framtidskapacitet.

Hinder: Fastna inte i systemet utan tänk utanför ramen för det gör ungdomarna."

Man, VD

"Få ungdomarna att tänka på målet & att ta fram vad man kan ha för mål! Olika yrken & möjligheter.

Möjligheter: Få ungdomarna att veta varför de går i skolan. Stå ut med att en del är tråkigt.

Hinder: Politiker, ev lagar & regler (jag tänker på arbetsmiljöverkets regler för praktik i skolan, 'omöjlig' för skolan att uppfylla). Ekonomi/pengar? Ev tid?"

Kvinna, Redovisningskonsult, Eget företag

"Detta är något Region Skåne borde implementera i hela regionen.

Möjligheter: Det finns ett aktivt näringsliv, en aktiv kommun och en skolverksamhet. Det är bara integration och kommunikation som saknas.

Hinder: Brist på kommunikation."

Kvinna, Företagsrådgivare, Sparbanken Skåne

"Tycker att den är bristfällig för tillfället, särskilt på mellan o högstadie. På högskola/universitet är infon bättre, men utb är ej kopplad.

Möjligheter: Bättre match kunskap-jobb-arbetsuppgifter. I förlängningen ett mer välfungerande Sverige.

Hinder: Föreställning om 'drömyrke', som kanske mest är en hobby. Påtryckningar från kompisar, sociala medier etc."

Man, Redovisningsassistent, LRF Konsult AB

"Superviktigt. Jag kan själv känna igen mig. Jag har en utbildning inom skådespelaryrket och hade då ingen aning om vad yrket egentligen innebar då jag sökte. Det var min hobby, inte ville jag arbeta med det.

Möjligheter: Långsiktighet... Personlig investering. Välja rätt från början och välj ett yrke där du säkert får jobb.

Hinder: Jag ser faktiskt inget hinder med detta. Bara positivt."

Kvinna, Team leader, Skånska Dagbladet

"Absolut intressant! Otroligt nödvändigt och kan vara väldigt nyttigt för regionen, näringsliv och elever.

Möjligheter: Alla! Kan hjälpa både kommun, region, elever, föräldrar och Arbetsförmedling.

Hinder: Pengar? Kanske?"

Kvinna, Arbetsmarknadsstrateg, Simrishamns kommun

"Jättebra. Har efterlyst det rätt länge. Viktigt att valen till utb efter grundskolan blir rätt. Att elever vet vad elever ska välja. Det har både en social och ekonomisk dimension. Börja i årk 4.

Hinder: Den 'vuxna' synen på vad som är viktigt eller inte. 'I skolan ska vi räkna och läsa'. 'Think out of the box'."

Man, Fritidspolitiker (pensionär), Sjöbo kommun

"Det känns som Vellinge kommun har kommit en bra bit på vägen och att detta skulle vara ett bra komplement.

Möjligheter: Borde finnas ekonomiska resurser för att hoppa på tåget.

Hinder: Skolungdomarnas inställning till ett mindre 'flashigt' arbete."

Man, Egen företagare, Vellinge

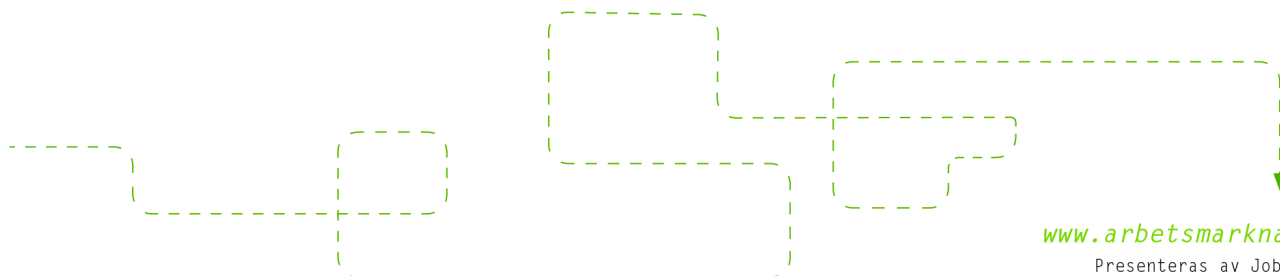
"Fantastiskt bra! Snyggt förpackat! Pedagogiskt! Berör! Det här behövs!"

Kvinna, Chef på Arbetsförmedlingen

"Mycket positivt och har en STOR potential.

Hinder: Ointresse pga 'taskiga' uppväxtförhållanden."

Man, Pensionär, Hässleholm

"Jag tycker att det hade varit bra om det hade kommit igång.

Möjligheter: Vi har arbetsgivarna inom industrin, bla Nibe AB med stort rekryteringsbehov av utbildad arbetskraft. En möjlig samarbetspartner.

Hinder: Det viktigaste är att få med skolan och lärarna."
Man, Metallarbetare, Nibe AB Hässleholm

"Kanon med Arbetsmarknadskunskap! Behövs verkligen i Tomelilla kommun.

Möjligheter: Att ungdomar får mer kunskap om vilka yrken som finns! Högra utbildningsnivå till kommunen bidrar.

Hinder: Omständigheter kring regler/lagar. Tex drar in praktik pga 'inte skydd ute i yrkeslivet' (försäkring)."
Kvinna, Projektledare, Tomelilla kommun

"Att det ska in redan från förskolan - fokus på föräldrar. Utifrån Tomelillas behov/utmaningar är föräldrarna nyckeln.

Möjligheter: Att jobba med attityder till utbildning.

Hinder: Den låga utbildningsnivån i kommunen, en attityd som inte uppmuntrar skolan, betyg och akademisk vidareutb."
Man, Folkhälsostrateg, Tomelilla kommun

Utöver ovan nedskrivna citat så framkom, i den kvalitativa delen av enkäten, andra viktiga aspekter att ta i beaktande vid en implementering av Arbetsmarknadskunskap i den aktuella regionen. Följande "hinder" var mest frekvent återkommande i kommentarerna från målgruppen övriga:

- Förankring/samverkanssvårigheter (skola, politik, arbetsgivare m.fl.) - 15 deltagare
- Ekonomi/finansiering - 12 deltagare
- Tid i skolan/belastning på lärare - 9 deltagare
- Politisk tröghet/kortsiktighet - 3 deltagare

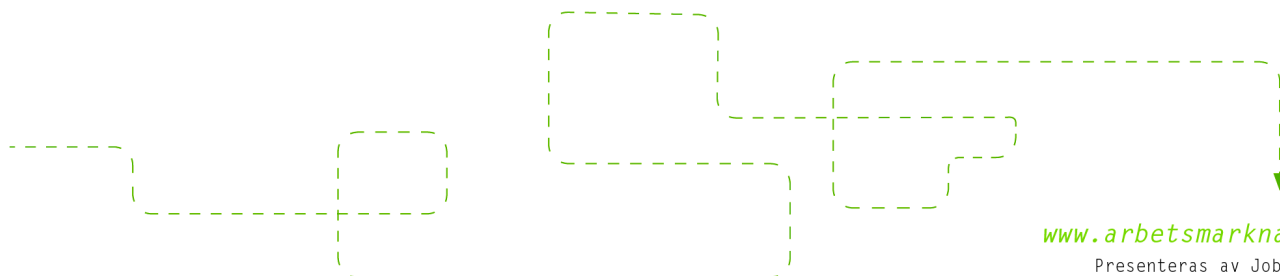
Reflektioner kring Arbetsmarknadskunskap har även inkommit från andra intressenter via mail och dessa presenteras nedan utifrån de tre frågor de besvarat. Först presenteras tre citat om konceptet och förstudien i Skåne, som även de inkommit via mail.

"Det finns möjligheter på arbetsmarknaden som man kan missa om man inte har en uppdaterad bild av möjligheterna. Mängden jobb ökar hela tiden, men arbetsmarknadskartan är svårare att orientera sig i idag än för 30 år sedan."

Pontus Lindberg (M), Regionråd, 2:e vice ordförande Regionala Utvecklingsnämnden, Region Skåne

"Det känns som en vinstlott när det går upp för eleverna att de medvetet kan skapa sig sina egna konkurrensfördelar på arbetsmarknaden."

Annhild Månsson, Projektledare, Utvecklande samverkan, Skurups kommun

"Budskapet som Arbetsmarknadskunskap förde fram vann på kort tid ungdomarnas uppmärksamhet, engagemang och vilja till att fortsätta undersöka arbetsmarknadens alla möjligheter!"
Eva Ekmark, Din Framtid, Bildningsförvaltningen Trelleborgs kommun.

1. Varför behövs satsningen Arbetsmarknadskunskap i regionen?

"Kunskap om Arbetsmarknadens framtida behov av kompetens är en förutsättning för jobb och tillväxt i regionen. Får man ingen kunskap om morgondagens behov, hur ska man då som ung veta vad man ska utbilda sig till. Det finns c:a 8 000 olika yrken att utbilda sig till och elever brukar endast känna till ett 30-tal. Här finns mycket att göra."

Lena Ytterberg, Näringslivsutvecklare, Sjöbo kommun

"Arbetsmarknadskunskap i skolan behövs eftersom det är för sent att börja prata arbetsmarknad efter man tagit studenten. Ungdomar behöver hjälp att veta vad de ska välja för yrkesinriktning och de behöver också börja ta ansvar för sin framtid tidigt. Med hjälp av arbetsmarknadskunskap tror jag att vi kan få färre avhopp från skolan och fler som fullföljer sina studier eftersom ungdomar då vet vad de ska använda sina studier till."

Zara Göransson Tosic, Enhetschef Arbete och Kompetens, Arbetsmarknadsförvaltningen, Trelleborgs kommun

"För att hjälpa unga att förstå hur många intressanta och viktiga jobb som finns. Och att det finns jobb utanför storstadsregionerna."

Lisbeth Böhm, VD, Effectus But Different AB, Malmö

"Det är ett viktigt område både för ungdomar och näringsliv och som är svårt att navigera i med allt snabbare omställningar."

Pia Diurhuus-Gundersen (fd Raflund), Enhetschef Studie- och yrkesvägledningen, Vellinge kommun

"Vi har ett ökat antal elever som inte ser vilka olika vägar det finns in i arbetslivet. Arbetsmarknadskunskap kan hjälpa eleverna att öppna dessa dörrar."

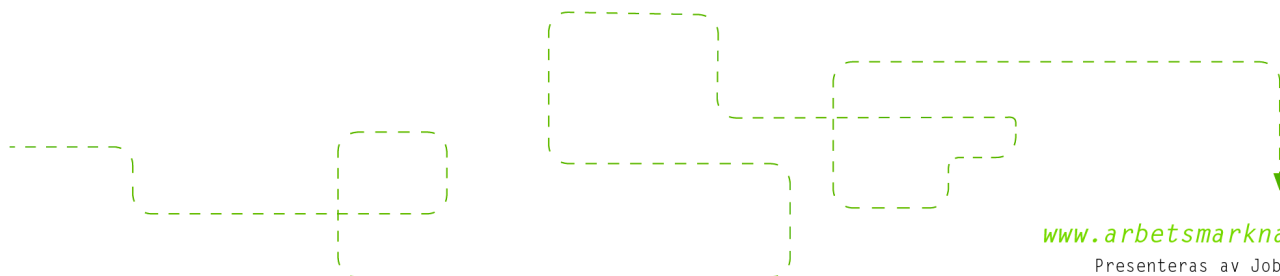
Thomas Karlegatt, Verksamhetschef förskola och grundskola, Lärande och familj, Ängelholms kommun

"För att täcka behovet av arbetskraft i bristyrken."

Britt-Marie Hansson (S), Ordf. Valfärdsnämnden, Ängelholms kommun

"Det behövs en satsning på arbetsmarknadskunskap i regionen för att vi ser detta som en viktig del för att öka sysselsättningen bland ungdomar. Bland många ungdomar finns det ett behov av att känna till fler yrken och förstå vad de innebär. Detta ökar valmöjligheterna för ungdomarna och bidrar till att företagen får tag på efterfrågad kompetens."

Mätta Ivarsson (MP), Ord. Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne

2. På vilket sätt skulle satsningen kunna vara till nytta för ditt företag/din organisation eller dina medlemsföretag?

"Sjöbos företagare har länge efterlyst ett bättre samarbete med skolan. Företagarna upprepar gång på gång att elevernas och lärarnas kunskaper om arbetslivet på orten är bristfälliga. Företagarna får sällan frågor om studiebesök, prao osv. Kunskaper om arbetslivet underlättar elevernas studie- och yrkesval samt bidrar till deras ökade självkännet och insikt om vad de kan göra med sitt liv."
Lena Ytterberg, Näringslivsutvecklare, Sjöbo kommun

"Till arbetsmarknadsförvaltningen i Trelleborg kommer de ungdomar som inte har egen försörjning och behöver hjälp att hitta arbete och vi jobbar också med de under 20 år som varken arbetar eller studerar inom det kommunala aktivitetsansvaret. Med arbetsmarknads kunskap i skolan blir ungdomar rustade för arbetsmarknaden och kommer i högre grad att välja rätt studier vilket också minskar risken för avhopp. Det gynnar förvaltningen och det gynnar kommunen i stort med högre utbildningsnivå, lägre ungdomsarbetslöshet och fler skattebetalare."
Zara Göransson Tosic, Enhetschef Arbete och Kompetens, Arbetsmarknadsförvaltningen, Trelleborgs kommun

"Många av mina kunder söker med ljus och lykta efter arbetskraft i mindre 'hypade' branscher och till mindre orter i Skåne."
Lisbeth Böhm, VD, Effectus But Different AB, Malmö

"Jag ser vinster med att någon samlar på sig kunskap om arbetsmarknaden regionalt och både kan fungera som inspiratör för ungdomar och även fortbildare för personalen på skolorna."
Pia Diurhuus-Gundersen (fd Raflund), Enhetschef Studie- och yrkesvägledningen, Vellinge kommun

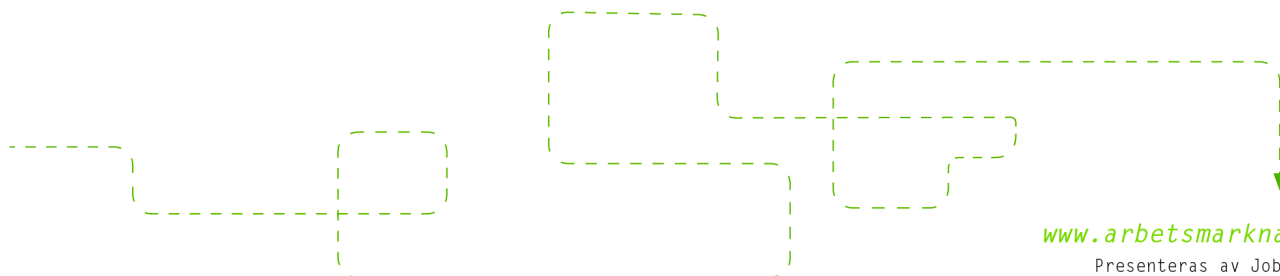
"Som ansvarig verksamhetschef för grundskolan ser jag det som värdefullt att hitta samarbetspartners för att på olika sätt öka arbetslivskunskapen för våra elever."
Thomas Karlegatt, Verksamhetschef förskola och grundskola, Lärande och familj, Ängelholms kommun

"Att utbilda sig till ett yrke som leder till en anställning är ovärderligt både för den enskilde som för samhället."
Britt-Marie Hansson (S), Ordf. Valfärdsnämnden, Ängelholms kommun

"Region Skåne har över 30000 anställda och vi är i ständigt behov av rekrytering. För oss är det viktigt att ungdomar känner till fler yrken och kan välja utbildningar som leder till jobb inom regionen. Vi är också en utvecklingsaktör som driver arbetsmarknadsfrågor och ser att projektet kan öka sysselsättningen i regionen."
Mätta Ivarsson (MP), Ord. Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne

3. Vilka möjliga hinder ser du finns för ett lyckat genomförande av Arbetsmarknads kunskap i regionen?

"Finns inga hinder för ett lyckat genomförande. Däremot finns några viktiga utmaningar att hantera; Att projektet inte är förankrat hos hela lärarkåren. Att man inte engagerar de lokala företagen, utan vänder sig till företag i andra kommuner. Gör ett upprop till dem om hjälp. Kommunikation om projektet till hela orten, så att föräldrarna

också nås av informationen om vad skolan gör. Företagare är också föräldrar. Absolut nödvändigt att engagera samtliga studie- och yrkesvägledare. Få resurser i form av tid för att genomföra projektet.”

Lena Ytterberg, Näringslivsutvecklare, Sjöbo kommun

”Trelleborgs kommun har låg utbildningsnivå och det är en utmaning att få ungdomar att se att studier lönar sig. Hela kommunen vinner på att utbildningsnivån höjs och att ungdomar väljer den väg som leder till arbete och inte utbildar sig till arbetslöshet.”

Zara Göransson Tosic, Enhetschef Arbete och Kompetens, Arbetsmarknadsförvaltningen, Trelleborgs kommun

”Om man fokuserar för hårt på att unga ska välja ETT yrke - bättre att fokusera på att unga ska se olika intressanta arbetsuppgifter som finns i många olika yrken.”

Lisbeth Böhm, VD, Effectus But Different AB, Malmö

”Jag tror det är viktigt att man i skolan/kommunen inte tänker att Arbetsmarknads kunskap ska ersätta något annat inom skolan som handlar om skola-arbetsliv. Arbetsmarknads kunskap bör ingå i ett sammanhang och vara en del av arbetet med skola-arbetsliv och entreprenöriellt lärande som utgör en röd tråd genom skolåren.”

Pia Diurhuus-Gundersen (fd Raflund), Enhetschef Studie- och yrkesvägledningen, Vellinge kommun

”Jag ser inga direkta hinder om bara viljan till att genomföra ett projekt av det här slaget finns.”

Thomas Karlegatt, Verksamhetschef förskola och grundskola, Lärande och familj, Ängelholms kommun

”Om kostnaderna blir för höga!”

Britt-Marie Hansson (M), Ordf. Valfärdsnämnden, Ängelholms kommun

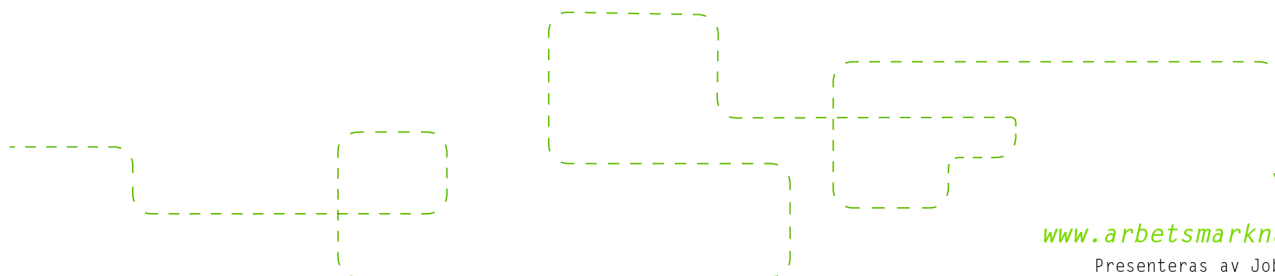
”I detta läge ser jag inga direkta hinder, utan har full tilltro till de medarbetare som driver projektet och ungdomarnas intresse för arbetsmarknadsfrågor.”

Mätta Ivarsson (MP), Ord. Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne

DISKUSSION

Under förstudien i Skåne har samtliga målgrupper gett ett positivt gensvar på såväl genomförandet av lektioner och föräldramöten, samt på att implementera Arbetsmarknads kunskap i den aktuella regionen. Majoriteten av såväl skolpersonal och föräldrar, som arbetsgivare, tjänstemän och politiker ställer sig bakom Arbetsmarknads kunskap som ett bra koncept för att stötta ungdomar till att göra medvetna studie- och yrkesval. Inte minst upplever ungdomarna själva att det är både nyttigt, viktigt, roligt och inspirerande.

Det ska poängteras återigen att målgrupperna elever, vuxna och föräldrar gav respons på lektionens respektive föräldramötets genomförande och innehåll, medan målgrupperna skolpersonal och

övriga gav sina åsikter på konceptet Arbetsmarknadskunskap och den potentiella implementeringen i Skåne.

Elever

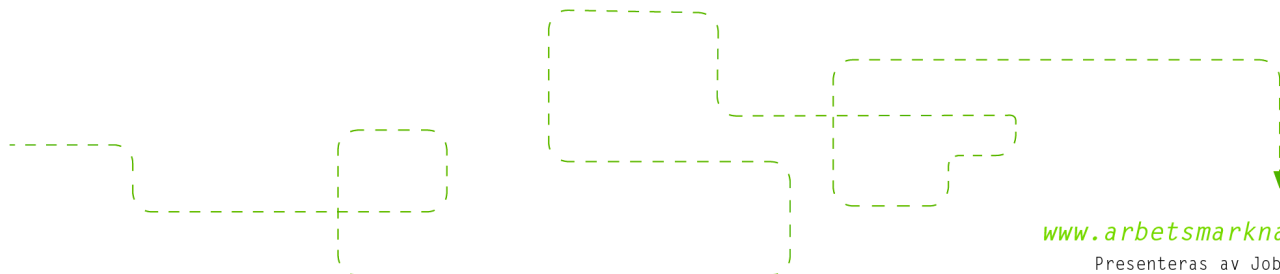
Under förstudien genomfördes 39 lektioner i de nio förstudiekommunerna där majoriteten svarade på en enkät (n = 801) efter avslutad lektion. De höga medelvärdena (4.29 - 4.65) på samtliga variabler visar att lektionerna både varit uppskattade, lärande, nyttiga och viktiga. 93.9% av eleverna svarade även fyra eller fem på påståendet om lektionen var bra, vilket ses som en helhetsindikator gällande upplevelsen av lektionen. Vidare var det över åtta av tio (82.4%) elever som skulle vilja ha likande lektioner igen (baserat på att svarsalternativ 4 eller 5 på variabel 4 är godkända indikatorer på detta), vilket ytterligare bekräftar att de uppskattat närvaron av Arbetsmarknadskunskap i klassrummen.

Gällande de kommunspecifika medelvärdena var medelvärdena lägre i kommunerna Simrishamn och Skurup, där Skurup låg lägst på samtliga variabler. Det är svårt att dra slutsatser kring vad detta kan bero på men i det här fallet var det troligtvis flera faktorer som påverkade. Det skulle kunna bero allt från kommunikatörernas dagsform, klassernas sammansättning, dynamiken mellan elever och vuxna på skolan, andra förutsättningar som lokal, tid på dygnet, med mera.

Gymnasieeleverna tyckte att lektionerna var bättre än grundskoleeleverna. Det som ska tas i beaktande är dock att medelvärdena för båda grupperna var höga, 4.60 och 4.83, samt att det var en ganska stor skillnad i storlek mellan grupperna. Det fanns det inga skillnader mellan tjejer och killar på någon av variablerna varpå det kan konstateras att lektionerna uppskattas lika mycket hos tjejer, som hos killar.

Om man tittar närmare på de kvalitativa resultaten så framkommer att lektionerna verkar ha en tankeväckande effekt, där eleverna upplever att de fått sig en tankeställare eller ögonöppnare. Dessutom används ord som inspirerande, motiverande, engagerande, kul, nyttig med mera. En betydande mängd kommentarer vittnade också om att eleverna gärna skulle vilja ha fler liknande lektioner, vilket också variabel 4 i den kvantitativa datan bekräftar. Man får känslan av att detta är ett ämne som inte diskuteras så ingående på skolor runt om i de nio förstudiekommunerna och att förankringen om varför eleverna går i skolan, i viss mån brister. Att stärka kopplingen mellan skola och arbetsliv är viktigt och det ger följande elever exempel på:

"Jag tyckte det var riktigt roligt. Jag lärde mig mycket och fick mig att inse hur mycket jag ångrat att jag har skolkat osv. i 7an."
Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tycker att detta var motiverande eftersom man får en gnista i huvudet av att det är väldigt viktigt med skolgång och jobb."

Kille, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

Metodiken som används vid lektionerna verkar även passa eleverna och att ställa frågor för att få igång tankeprocesser är en viktig del av pedagogiken, precis som följande elev skriver:

"Jag tycker den var bra och jag tror att den fick många att tänka på saker som dom inte brukar tänka på. För att jag tycker ni ställde rätt frågor för att vi skulle börja tänka."

Tjej, År 8, Mackleanskolan, Skurup

Av de tolv elever som inte tyckte att lektionen var bra, var det fem elever som tyckte att den var dålig/tråkig/ointeressant/onyttig, medan sex elever tyckte att den var lång/långtråkig och en elev tyckte att den skulle varit mer praktisk. Om man ställer dessa mot att 93.9% av eleverna gav "betyget" fyra eller fem, så kan konstateras att inte riktigt alla nås, men absolut en stor majoritet.

Vuxna

Från de 65 vuxna som deltog på lektionerna med elever, var det endast positiva gensvar. Medelvärdena var mycket höga, och den variabel som hade högst medelvärde (4.91) var den som handlade om huruvida de hade upplevt lektionen som nyttig för eleverna. I kommentarerna på enkäterna framkommer även att det verkar finnas en kunskapsbrist hos eleverna kring framtid och arbetsmarknad, varpå fler lektioner/informationer med liknande innehåll upplevs som behövliga.

"Bra. Det finns mycket okunskap hos våra elever och övriga samhället kring arbetslivet. Superbra!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Jakobsskolan, Hässleholm

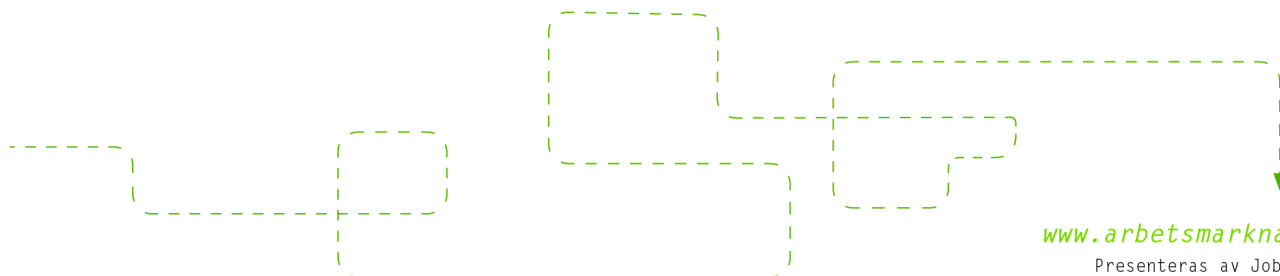
Likväl verkar de vuxna ha upplevt att metodiken och pedagogiken fungerar bra och genomfördes på rätt nivå i förhållande till målgrupperna.

"Inspirerande föreläsning med härligt driv. Tydliga kopplingar till SYV-arbetet. Kunskap om hur man kan fånga upp ungdomarna. Bra nivå för eleverna och tar vara på situationerna som uppstår i klassrummet. +++"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledarstudent, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

Föräldrar

Gensvaret från de 188 föräldrar som deltog på de fyra föräldramötena var över lag mycket positivt, vilket de höga

medelvärdena på de kvantitativa variablerna tydligt visade. Med gott underlag kan sägas att föräldramötena upplevdes som bra, motiverande, nyttiga och som en bra bas att stå på när man som förälder ska prata om jobb och framtid med sitt/sina barn. Följande kommentar visar på detta, men ger även indikationer på att mer kunskap behövs även hos föräldrar om hur arbetsmarknaden i dagsläget ser ut.

*"Inspirerande & tänkvärt. Man blir motiverad att fortsätta stötta sina ungdomar. Personligen skulle jag vilja ha mera kunskap om vilka yrken som behöver mer folk i framtiden & nu känner jag mig mer motiverad att ta reda på det för att hjälpa mina barn på traven."
Kvinna, Kastanjeskolan, Tomelilla*

Från fem föräldrar på Nyhemsskolan i Ängelholm framkom åsikter om att nivån på föräldramötet hade varit lite låg och att det inte gav så mycket. Arbetsmarknads kunskap utvecklar ständigt sitt koncept och därav justeras nivån på olika dragningar löpande och i detta fall kanske nivån blev något låg. Dock ska poängteras att 67 av 72 föräldrar i Ängelholm inte påtalade detta i sina kommentarer och att medelvärdet på om föräldramötet var bra, landade på 4.63.

Skolpersonal

Responserna från de 179 skolpersonal som fyllt i enkäten var även den mycket positiv. Det ska dock poängteras att många fler skolpersonal har mötts under förstudien, till exempel de cirka 230 skolpersonal som träffades i Skurup i augusti. Vid jämförelse av medelvärdena på de två variablerna var kvinnor något mer positiva än män, men generellt var alla mycket positiva.

Kommentarerna bekräftar också detta och endast två av de som besvarade enkäten skrev en kommentar av något kritisk/fundersam art.

Den första kommentaren (se nedan) handlade om att arbetsgivare får möjlighet att påverka.

"Möjligheter: Eleverna blir medvetna av de olika valmöjligheter som finns.

*Hinder: Arbetsgivare får en möjlighet att påverka. Eleverna kan tvivla på sina preferenser, hobby m.m."
Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm*

Som respons på detta kan poängteras att ungdomarna påverkas otroligt mycket från olika håll i valet av framtida studier och yrken, och media är en mycket stark påverkansfaktor. Då kan det tyckas att det är fördelaktigt att arbetsgivare, som har ett kompetensbehov, kan berätta för ungdomarna om vad de behöver för framtida kompetens. Det är fortfarande ungdomarnas ansvar att välja.

Den andra kommentaren (se nedan) handlade om att det behövdes mer pengar till den ordinarie undervisningen och det är givetvis också rätt, men att inte prata jobb och framtid från externt håll kanske inte behöver utesluta det.

”Sluta slösa med skattepengar på externa föreläsningar, och lägg dem på mer resurser till den ordinarie undervisningen. Plocka ur snusen och ut med händerna ur byxfickorna.”

Man, Lärare, Jacobsskolan, Hässleholm

Beträffande de hinder för implementering i Skåne som förekom var tidsbristen i skolan den mest frekvent angivna, följt av svårighet med finansiering och förankringssvårigheter. Utifrån tidigare erfarenhet är tidsbristen i skolan inget större hinder, då Arbetsmarknads kunskap gör punktinsatser där varje klass träffas en timme. Som denna lärare poängterar kan faktiskt externa inslag i klassrummet öka motivationen och konkretisera för eleverna varför de går i skolan, varpå det kanske blir en tidsvinst istället för en tidsförlust.

”Jag tycker att detta verkar vara en jättebra idé! Precis vad jag saknat länge.

Möjligheter: Alla.

Hinder: Hur vi ska få in det på ett redan späckat schema, men jag tror att vi vinner det i ökad motivation och mer studiemotiverade elever.”

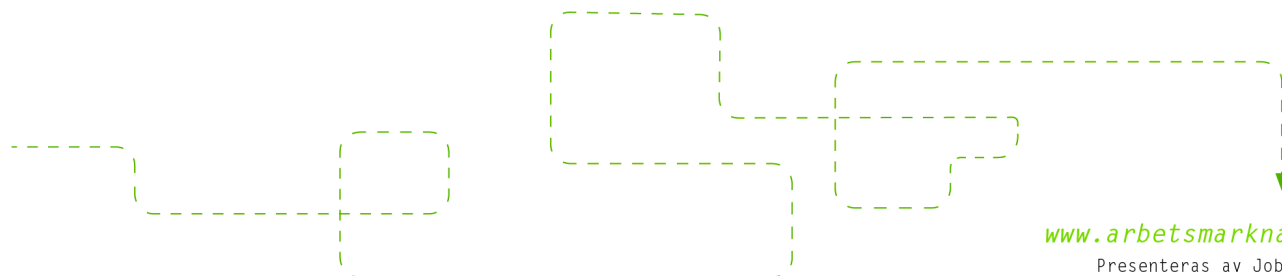
Kvinna, Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

Övriga

Målgruppen övriga bestod av personer som möttes i alla samlingar där Arbetsmarknads kunskap presenterades och 141 personer besvarade enkäten. Dock var det betydligt fler personer som fått en presentation av Arbetsmarknads kunskap, men av olika anledningar har inte utvärderingar kunnat genomföras i alla samlingar. Dock är 141 personer ett tillräckligt stort underlag för att kunna uttala sig om vad målgruppen tycker och likväl som övriga målgrupper tycker de att Arbetsmarknads kunskap verkligen borde implementeras i Skåne.

Den kvantitativa datan visar på att det finns ett starkt stöd från hela målgruppen övriga och de specifika medelvärdena från kommunrepresentanter och näringslivsrepresentanter stärker detta. Samtliga medelvärden ligger på omkring 4.90 vilket innebär att målgruppen övriga tycker att lektioner i Arbetsmarknads kunskap skulle vara nyttiga för elever i Skåne samt att det behövs in mer Arbetsmarknads kunskap i skolan.

Att målgruppen övriga upplever att kunskap kring arbetsmarknaden och framtida möjligheter för Skånes ungdomar saknas, framkommer ganska tydligt när man läser kommentarer på enkäterna och att minska missmatchen mellan ungdomars kompetens och arbetsgivarnas behov känns som något som genomsyrar åsikterna. Det handlar om att

samla skola, arbetsgivare och kommun för att tillsammans med studie- och yrkesvägledarna hjälpa ungdomarna framåt, och det är lite vad följande kommentar berör.

”Detta är något Region Skåne borde implementera i hela regionen.
Möjligheter: Det finns ett aktivt näringsliv, en aktiv kommun och en skolverksamhet. Det är bara integration och kommunikation som saknas.

Hinder: Brist på kommunikation.”
Kvinna, Företagsrådgivare, Sparbanken Skåne

De lokala arbetsgivarna är nyckeln då det är arbetsgivarnas röst, som via Arbetsmarknads kunskap, når ungdomarna och det berör nedanstående, samt att hon belyser vikten av att komma in i ett tidigt skede.

”Absolut ett ämne som måste in i skolan.
Möjligheter: Att komma in i tidigt skede o väcka intresse hos elever och sedan även arbeta med föräldrar. Bra att ta med näringslivet och de lokala företagen!

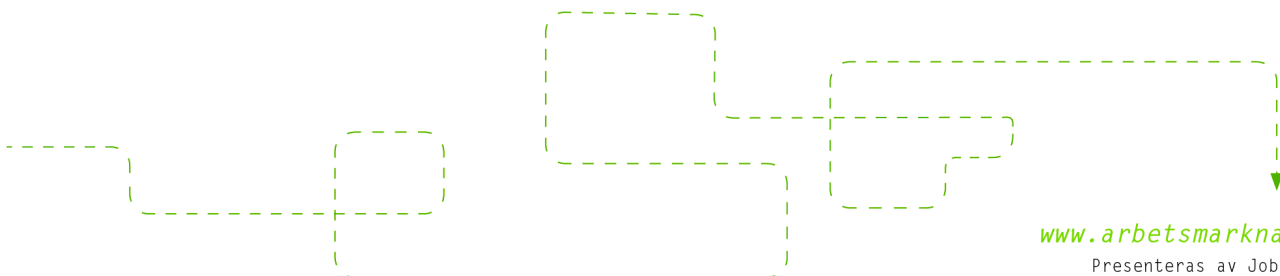
Hinder: Finansiering.”
Kvinna, VD Näringslivsbolaget, Business Port Staffanstorp,
Staffanstorps kommun

En annan viktig aspekt med Arbetsmarknads kunskap är att tydliggöra varför ungdomarna går i skolan; att de lär sig saker som arbetsgivarna är intresserade av i framtiden. Detta berörs i följande kommentar.

”Få ungdomarna att tänka på målet & att ta fram vad man kan ha för mål! Olika yrken & möjligheter.
Möjligheter: Få ungdomarna att veta varför de går i skolan. Stå ut med att en del är tråkigt.

Hinder: Politiker, ev lagar & regler (jag tänker på arbetsmiljöverkets regler för praktik i skolan, 'omöjlig' för skolan att uppfylla). Ekonomi/pengar? Ev tid?”
Kvinna, Redovisningskonsult, Eget företag

Av de hinder som målgruppen övriga såg som störst var förankring/samarbetssvårigheter den största, följt av en finansieringsproblematik. Gällande förankring för en eventuell uppstart så kan erfarenheter av att ha startat upp i andra regioner bekräfta att arbetet med en förstudie är bland det bästa förankringsarbetet som kan göras. Kommunikatörerna i en av regionerna där Arbetsmarknads kunskap bedrivs beskrev förstudiearbetet som att ”röda mattan var utrullad”. Med det menades att eftersom man i förstudieförfarandet träffat de målgrupper som är direkt involverade i en uppstart och en drift av Arbetsmarknads kunskap i regionen, så finns en mycket god medvetenhet kring konceptet. Detta gör i förlängningen att när kommunikatörerna väl är på plats så kommer arbetsgivare, politiker, tjänstemän, skolpersonal med flera veta om vilka det är som

kontaktar dem och varför. Och dessutom brukar responsen bli "Äntligen, är det igång...".

Av de övriga reflektioner som inkommit via mail, så var det övervägande positiva tankegångar kring Arbetsmarknadskunskap och dess implementering i Skåne. En grundläggande ingång som Arbetsmarknadskunskap handlar just om att "öppna dörrar" och vidga perspektiv för ungdomar, vilket Thomas Karlegatt tydligt beskrev:

"Vi har ett ökat antal elever som inte ser vilka olika vägar det finns in i arbetslivet. Arbetsmarknadskunskap kan hjälpa eleverna att öppna dessa dörrar."

Thomas Karlegatt, Verksamhetschef förskola och grundskola, Lärande och familj, Ängelholms kommun

Mycket handlar om att få ungdomarna att känna att de är intressanta för arbetsgivarna och att ingjuta hopp om en ljus framtid på arbetsmarknaden, men att konkretisera att det inte kommer av sig själv utan att det krävs ansträngning och ansvar för att ta sig mot de arbeten som finns. Annhild Månsson och Eva Ekmark beskriver detta på ett tydligt sätt, alltså hur ljuset går upp för ungdomar under lektioner i Arbetsmarknadskunskap.

"Det känns som en vinstlott när det går upp för eleverna att de medvetet kan skapa sig sina egna konkurrensfördelar på arbetsmarknaden."

Annhild Månsson, Projektledare, Utvecklande samverkan, Skurups kommun

"Budskapet som Arbetsmarknadskunskap förde fram vann på kort tid ungdomarnas uppmärksamhet, engagemang och vilja till att fortsätta undersöka arbetsmarknadens alla möjligheter!"

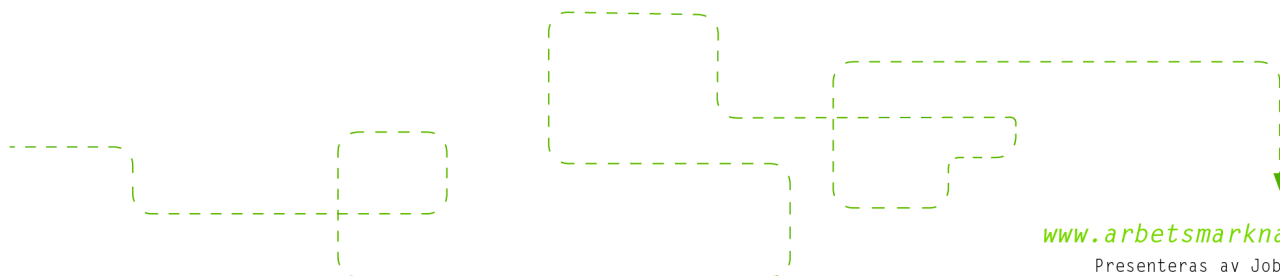
Eva Ekmark, Din Framtid, Bildningsförvaltningen Trelleborgs kommun.

Utifrån dessa personers inspel så kan tolkas att givetvis finns det hinder, eller åtminstone utmaningar, som måste hanteras vid en implementering av Arbetsmarknadskunskap, men svaren genomsyras av en positiv andemening. Gällande skolpersonalens oro för hur Arbetsmarknadskunskap ska få plats i ett redan späckat schema så har Pia Diurhuus-Gundersen en bra tanke om hur man ska belysa oron.

"Jag tror det är viktigt att man i skolan/kommunen inte tänker att Arbetsmarknadskunskap ska ersätta något annat inom skolan som handlar om skola-arbetsliv. Arbetsmarknadskunskap bör ingå i ett sammanhang och vara en del av arbetet med skola-arbetsliv och entreprenöriellt lärande som utgår en röd tråd genom skolåren."

Pia Diurhuus-Gundersen (fd Raflund), Enhetschef Studie- och yrkesvägledningen, Vellinge kommun

Sammanfattningsvis ger Britt-Marie Hansson en tydlig bild av vad implementeringen av Arbetsmarknadskunskap skulle kunna hjälpa till att skapa i Skåne.

”Att utbilda sig till ett yrke som leder till en anställning är ovärderligt både för den enskilde som för samhället.”
Britt-Marie Hansson, Ordf. Valfärdsnämnden (S), Ängelholms kommun

Avslutningsvis kan sägas att samtliga målgrupper stödjer Arbetsmarknads kunskap och dess implementering i Skåne och där av blir slutsatsen av denna diskussion att det är läge att börja agera, inte bara prata!

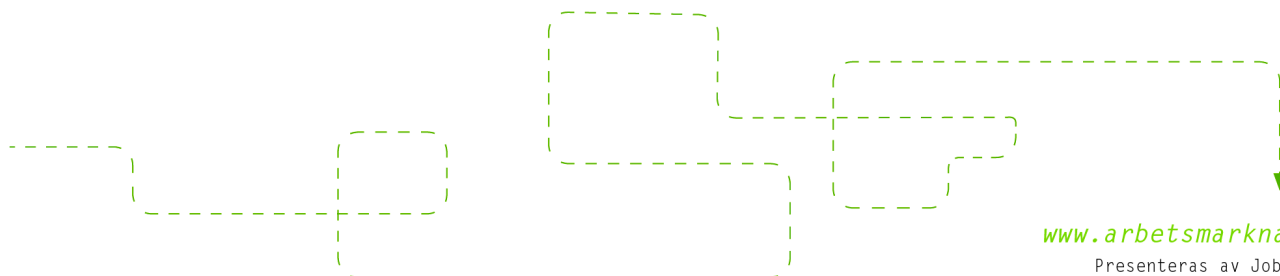
FÖRSLAG PÅ IMPLEMENTERING

Som avslutning på förstudien ger JIV förslag på hur en implementering av Arbetsmarknads kunskap skulle kunna se ut i såväl ett uppstartsskede som över tid i Skåne. Därtill beskrivs ett ramverk på hur projektet skulle kunna drivas såväl i början som över tid, utifrån tidigare erfarenheter i Västmanland och i de andra regionerna där Arbetsmarknads kunskap startat upp. Förslagen grundas på utfallet av förstudien, alltså på de förutsättningar som framkommit.

Den aktuella regionen som förstudien berörd i Skåne, bestod av nio kommuner av de 33 kommuner som finns i hela Skåne. Resultatet av förstudien visar på ett övertygande sätt att samtliga fem målgrupper tycker att Arbetsmarknads kunskap skulle vara ett bra sätt att stötta ungdomar i att göra mer medvetna och väl underbyggda studie- och yrkesval.

Den demografiska jämförelsen mellan Västmanland och Skåne visar att dessa två regioner skiljer sig väsentligt åt på flera punkter. Att Västmanland tas som jämförelseregion beror på att konceptet utvecklades där och i grunden är anpassat efter en region av liknande storlek. De nio förstudiekommunerna däremot har ungefär samma befolkningstäthet som Västmanland (10 kommuner), det vill säga ungefär 250 000 invånare. Däremot skiljer sig Västmanland och förstudiekommunerna sig åt genom att Västmanland har en tydlig ”motor” i Västerås med sina 145 000 invånare, medan det inte är någon av de nio förstudiekommunerna som har en befolkningstäthet på mer än 55 000 invånare. Däremot har de nio kommunerna mer jämn fördelning av antalet invånare än vad Västmanlands tio kommuner har. Antalet elever och skolor är också relativt likartade mellan Västmanland och de nio förstudiekommunerna.

Det är av denna anledning som detta förslag till implementering kommer baseras på att Arbetsmarknads kunskap till en början ska implementeras i de nio förstudiekommunerna, och inte i hela Skåne. Nedanstående punkter konkretiserar hur en uppstart och drift skulle kunna se ut, både personalmässigt och ekonomiskt. Observera att detta bara är ett förslag till implementering.

Kostnader till JIV

I likhet med Västmanland förefaller 2.0 kommunikatörstjänster och 0.5 projektledartjänst vara lämpligt för att täcka dessa nio kommuners behov och för att genomföra ett utvecklande och långsiktigt hållbart arbete. Kostnaderna för Arbetsmarknadskunskap är beroende av omfattningen i målgrupp och i ett uppstartsskede tillkommer initiala kostnader som belastar första verksamhetsåret. Nedan redovisas dessa kostnaders innehåll. Kostnadsförslagen bygger på en drift av Arbetsmarknadskunskap i tre år.

Rekrytering

Denna kostnad är en uppstartskostnad, varpå denna inte kommer belasta budgeten efter år 1, om det inte skulle behövas några ny- eller omrekryteringar. Rekryteringskostnaden styrs av antalet kommunikatörer som ska rekryteras. Rekryteringskostnaden innehåller det som innefattas i en rekryteringsprocess inklusive tester, intervjuer, assessment center för fyra sökanden, med mera. JIV är med från ax till limpa vad gäller rekryteringsprocessen av kommunikatörer i regionen, tillsammans med den verksamhet som agerar projektägare för Arbetsmarknadskunskap.

Licens

Licenskostnaden styrs av hur stor regionen är invånarmässigt, vilket i sin tur avspeglas på tjänstegrader hos både kommunikatörer och projektledare. Licenskostnaden ligger sedan på samma nivå för år 2 och år 3 om ingen förändring av målgruppens storlek sker under tiden. Licenskostnaden innefattar även support till regionen.

I tabell 6 redovisas en schablon för tjänstegrader och licenskostnader i förhållande till uppstart samt uppväxling till en större målgrupp.

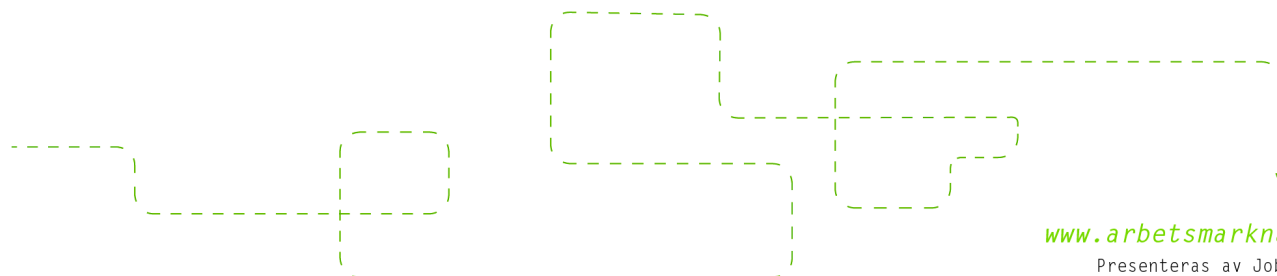
Tabell 6

Tjänstegrader och licenskostnad i förhållande till målgruppsstorlek.

<i>Invånarantal Region</i>	<i>Tjänstegrad Kommunikatörer</i>	<i>Tjänstegrad Projektledare</i>	<i>Licens- Kostnad</i>
250 000	2.0	0.50	370 000 kr
500 000	3.0	0.75	455 000 kr
750 000	4.0	1.00	540 000 kr
1 000 000	5.0	1.25	625 000 kr
1 250 000	6.0	1.50	710 000 kr

Grundutbildning av kommunikatörer

Kostnaden för utbildning av kommunikatörer styrs av antalet kommunikatörer som rekryterats.

Implementering i system

Kostnaden för implementering i system är oberoende av antal kommunikatörer som anställs vid uppstart och baseras på kostnader för att implementera Arbetsmarknadskunskap Skåne i olika system såsom webb med mera.

Kostnader

Följande kostnader till JIV bygger på en uppstart och drift i de nio förstudiekommunerna med 2.0 kommunikatörer och 0.5 projektledare. I tabell 7 redogörs för kostnader till JIV.

Tabell 7
Kostnader till JIV.

Kostnadsställe	År 1	År 2	År 3
Rekrytering	250 000 kr	-	-
Licens	370 000 kr	370 000 kr	370 000 kr
Grundutbildning	80 000 kr	-	-
System	40 000 kr	-	-
Totalt	740 000 kr	370 000 kr	370 000 kr

Budgetförslag

Tabell 8 visar ett förslag till budget för uppstart och drift av Arbetsmarknadskunskap i de nio förstudiekommunerna under en tidsperiod av tre år. Detta är estimerade kostnader baserat på Västmanland och avvikelser kan förekomma. *Observera att detta bara är ett budgetförslag.*

Tabell 8
Budgetförslag för uppstart och drift i de nio förstudiekommunerna.

Kostnadsställe	År 1	År 2	År 3
Kostnader till JIV	740 000 kr	370 000 kr	370 000 kr
Personal	1 260 000 kr	1 300 000 kr ^a	1 350 000 kr ^a
Övriga kostnader ^b	600 000 kr	600 000 kr	600 000 kr
Totalt	2 600 000 kr	2 270 000 kr	2 310 000 kr

^a Löneökning om 3.5%

^b Lokal, förbrukningsmaterial, resekostnader m.m.

För att få igång Arbetsmarknadskunskap i regionen har erfarenheten visat att det är av vikt att få till en uppstart så nära in på avslutad förstudie som möjligt. Vid en uppstart finns JIV med i hela uppstartsprocessen som ett stöd för såväl projektägarorganisationen som för kommunikatörerna/projektledaren. Projektledaren behöver inte alltid nyanställas utan kan vara en befintlig personal hos projektägarorganisationen tills vidare.

Fördelning av finansiering

Finansieringen till att starta upp och driva Arbetsmarknads kunskap kan och bör komma från olika håll. Nedan visas hur fördelningen kan se ut för en drift av konceptet i Skåne baserat på hur fördelningen på ett ungefär ser ut i Västmanland. Poängteras bör vikten av att arbetsgivare (både privata och offentliga) bidrar med en stor del av finansieringen, då det är deras talan som förs av kommunikatörerna gentemot samtliga målgrupper.

- Deltagande kommuner - 20% av finansieringen
- Offentliga arbetsgivare - 25% av finansieringen
- Privata arbetsgivare - 30% av finansieringen
- Regionförbund - 25% av finansieringen

Vad gäller de deltagande kommunerna så finns det en moralisk sida i att skapa ett rättvist system vad gäller hur mycket varje kommun bör bidra med. I Västmanland styrs detta utifrån folkmängd i varje enskild kommun eftersom projektet nyttjas oftare i de större kommunerna då elevantalet är större.

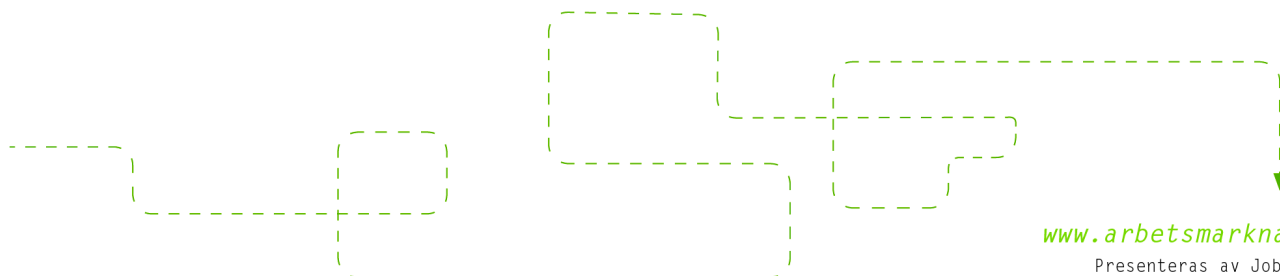
Beträffande arbetsgivare (offentliga och privata) är det eftersträvansvärt att fördelningen mellan offentliga och privata arbetsgivare som stöttar projektet finansiellt är jämlikt. Arbetsgivare skulle kunna stötta projektet på olika nivåer; huvudaktörsskap, aktörsskap eller stödaktörsskap. Inom dessa tre nivåer styrs summan av antal anställda hos respektive arbetsgivare för att skapa ett rättvist system.

Region Skåne har påtalat att de kan bidra med cirka en fjärdedel av finansieringen.

De första tre åren fick Arbetsmarknads kunskap i Västmanland motfinansiering från Länsstyrelsen. Därefter har projektet enbart finansierats av de tio kommunerna tillsammans med ett 13-tal aktörer/arbetsgivare från olika branscher, spritt över hela regionen. Ovanstående fördelningsförslag bygger på att det inte kommer in några ekonomiska resurser från annat håll än från deltagande kommuner, arbetsgivare och Region Skåne.

Uppväxling

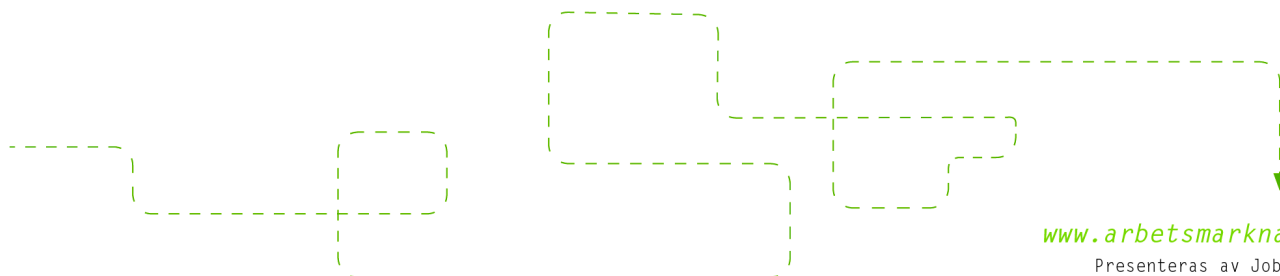
Målet med en uppstart i de nio förstudiekommunerna är att växla upp Arbetsmarknads kunskaps verksamhet till hela Skåne, det vill säga, att vara närvarande i alla 33 kommuner. Den uppväxlingen behöver ske stegvis över tid för att konceptet ska sätta sig i regionen och det så viktiga kontaktnätet kan skapas i en hälsosam takt. Förankringsarbetet mot andra delar av Skåne har redan påbörjats och när Arbetsmarknads kunskap är i drift i de nio kommunerna, poneras att även andra kommuner i Skåne kommer visa intresse för konceptet. Vid en uppväxling förändras givetvis förutsättningarna och denna

dialog behöver kontinuerligt föras mellan JIV och projektägarorganisationen.

Om/när Arbetsmarknads kunskap ska täcka hela Skåne, vilket innebär en total befolkningsökning på ungefär en miljon invånare, kommer mer resurser, både personella och finansiella, att behövas. Implementeringsarbetet av resterande kommuner bör tidsplaneras och saker som bör tas i beaktande redan från början i de prognostiserade årsbudgetarna är till exempel tillkommande rekryteringskostnader.

BILAGA 1 - CITAT

Elever

"Jag tyckte den var jättebra! Du pratade extremt bra, gjorde det inte det minsta långtråkigt eller liknande. Skön kille! ☺"

Tjej, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Jag tyckte att lektionen var superbra och jag lärde mig mycket pga att föreläsaren pratade högt och tydligt som man skall göra. Mycket inlevelse! ☺"

Tjej, År 3, Vård- och omsorgsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Mycket intressant och rolig lektion. Förmedlade det på ett bra o roligt sett. Fick mer koll på vad jobb innebär och vad man ska tänka på. ☺"

Tjej, År 3, Vård- och omsorgsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Tycker att Andreas gör det hela till något intressant. Vill sitta och lyssna och lära sig. + till honom."

Kille, År 3, Vård- och omsorgsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Man lärde sig mycket om dom gjorde roliga saker hela tiden och då lyssnade man bättre, så et var bra med humor också."

Tjej, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Jag tyckte att det var intressant, mycket beror nog på att dem var frammåt & engagerande, då blev man själv också det."

Tjej, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Den var väldigt intressant! Det lyftes fram på ett roligare sätt. Spännande och nyttigt. Fortsätt så!"

Tjej, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Jag tyckte att denna lektionen va intressant och va mycket motiverande (ni använde mycket humor) och de gjorde de roligare att lyssna på! ☺"

Tjej, År 1, Barn- och fritidsprogrammet, Jacobsskolan, Hässleholm

"Jag gillade de, önskade vi hade fler sådana lektioner. ☺"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte att lektionen var bra och rolig. Jag fick en jättebra inblick om hur det ligger till i arbetsmarknaden. Ni gjorde även lektionen på ett intressant sätt så man ville lyssna hela tiden. Najs!"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"It was awesome!! ☺"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte att er information var super bra och jag lärde mig mycket av det. Jag vill ha flera såna lektioner för det är nu (snart) vi ska välja gymnasium/linje och det är bra att vete om såna här saker ni snackar om! ☺"

Tjej, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tyckte lektionen var väldigt nyttig och lärorik med det behövs inte fler lektioner för dom förklarade tillräckligt bra. /anonym ☺"
Anonym, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Tycker det är jättebra. Allt ni sa tyvärr visste jag redan. Tänker själv mycket på om vad jag ska jobba med, så har sökt mycket information o pratat med föräldrarna. Men detta var superbra tror många barn behöver hjälp med detta! Tack!"
Anonym, År 8, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Tyckte den var nyttig för man får veta hur arbetsmarknaden verkligen ser ut, det sätter igång funderingar för framtiden."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Det var väldigt intressant att veta om hur just arbetsmarknaden ser ut idag och jag har även fått lite frågor att tänka på, kan jag bli en ingenjör eller ska jag bli en, vill jag bli en?"
Kille, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Lektionen var rolig och driven på ett unikt men effektivt sätt."
Kille, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Fantastisk! Det är både nyttigt och bra för de elever som tror att de kan slöa i grundskolan/Gymnasiet. Dvs att jag tycker detta var ett stort +."
Kille, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jag tyckte det var kul och rolig att få information om hur arbetslivet är. Man blev engagerad och lite mer avslappnad till skillnad från ner andra lärare säger strängt, "nu gäller det, ni måste". Man blir lite trött på det ibland."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

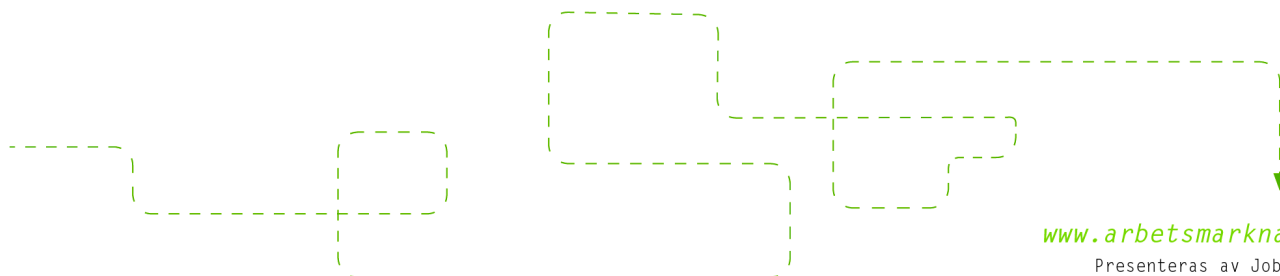
"Jag tyckte att det var en intressant, nyttig och lärorik lektion där jag fick lära mig om hur man ska tänka innan vi väljer vad vi vill jobba med. Detta hjälpte mig otroligt mycket och man fick en helt annan syn på hur man ska tänka, tack så mycket! ☺."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jag tyckte lektionen var väldigt motiverande på de sättet att jag fick tänka efter vad jag ska jobba med. Hade tänkt gå Hotel-turism programmet men har ångrat mig sen denna läktionen. Ska bli barnmorska. Väldigt motiverande och vill ha fler läktioner i detta. Var inställd på att detta skulle vara långtråkigt men absolut inte. Super bra läktion."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jag lärde mig mycket och blev mer kreativ. Lektioner som dessa borde man ha lite oftare."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jag tycker att det är bra lektioner. Man lärde sig mycket och det var roligt att lyssna på. Det öppnar upp ögonen mer och man börjar fundera mer."
Tjej, År 9, Färsingaskolan, Sjöbo

"Jätte bra lektion, behövs mer sånt här! Jag visste redan det mesta om jobb, så jag lärde mig inte så mycket."
Kille, År 8, Mackleanskolan, Skurup

"Jag tycker att den var väldigt givande och man fick en uppfattning om hur man ska tänka när man söker jobb. Det var bra att vi fick denna 'informationen' redan i 8:an."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Den var bra och jag vill gärna ha det fler gånger."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tyckte att det var bra att få höra vad som krävs för att få en bra utbildning och ett bra jobb. 😊"

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tyckte att lektionen var motiverande att fortsätta jobba i skolan och att inte fortsätta försöka."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Den var rolig, och jag blev motiverad att lära mig mer för att kunna jobba med det jag vill."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Det var roligt. Andreas och Cissi var positiva, sociala, roliga och motiverande. Jag tyckte att lektionen var spännande och rolig rakt igenom även fast den var lång."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Lektionen var bra jag lärde mig mycket om hur det funkar ute i livet och jag kan tänka mig fler lektioner som denna."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tyckte det var intresant, man blev inspererad och blir sugen på att börja jobba."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tyckte det var en bra lektion och jag fick många idéer om vad jag vill praoa med."

Tjej, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Jag tycker att det är väldigt kul att få veta mer om vilka jobb det finns. Jag hoppas verkligen att vi kan ha fler liknande lektioner kanske lite mer om teknik. Men jag tycker att detta är väldigt nyttigt för oss."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Den var mycket rolig men samtidigt lärde jag mig otroligt mycket. Vi borde verkligen ha fler sådana lektioner."

Kille, År 8, Hagalidsskolan, Staffanstorp

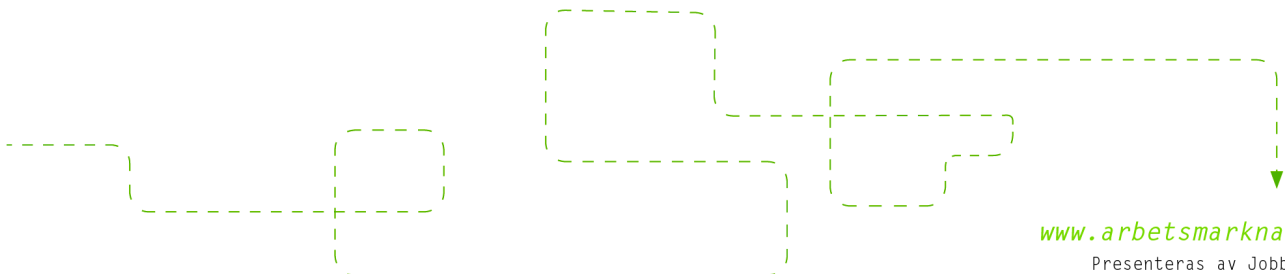
"Jag tyckte lektionen var väldigt motiverande och jag vet exakt vad jag vill utbilda mig till."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Sjukt bra, kul att du log mycket och fick igång klassen. Fick mig tänka om skolan."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Lektionen var fantastisk. Man förstod mycket och det var mycket information. Lektionen var lätt att lyssna på och lätt att förstå för att

Björn var väldigt rolig. Man fick mer koll på det mesta inom arbetsmarknaden."

Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Lektionen visade bra hur det kunde gå om man inte tog skolan på allvar och tog jobben på ett bra sätt."

Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte att lektionen var jättebra. Jag fick mycket motivation till skola, utbildning och jobb. Jag skulle vilja ha fler lektioner liknande lektioner. Jag tyckte man fick en uppfattning om hur man ska tänka kring jobb."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte att den var jättebra. Den var lärorik, man förstod att man måste börja tänka på jobb och utbildning redan nu. Man fick en bra uppfattning om att det är väldigt viktigt vad man än gör."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Den var super rolig! Man lärde sig mycket. Den började roligt så man hängde med efter!"

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte detta var bra för det kan väcka upp människor som går i grundskolan att det är dags att sluta upp med att tramsa."

Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jätterolig lektion! Lärde mig mycket om vad som är viktigt när man har jobb och vad som krävs. Väldigt motiverande!"

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Intressant, rolig, lärorik, motiverande och jag vill att vi ska få fler liknande. Björn var duktig och intressant att lyssna på."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Den var bra och man förstår att det är viktigt att sköta skolan och att redan nu börja söka info om jobb. OBS: Och att säga ja till allting."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Lektionen var riktigt bra tycker jag. Skulle definitivt villja ha fler lektioner som denna. Lektionen var väldigt motiverande."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Bra, positiv, förklarade på ett bra sätt. Vissade hur man ska bete sig och uppföra sig men viktigaste av allt var man ska sätta sitt mål att gå efter."

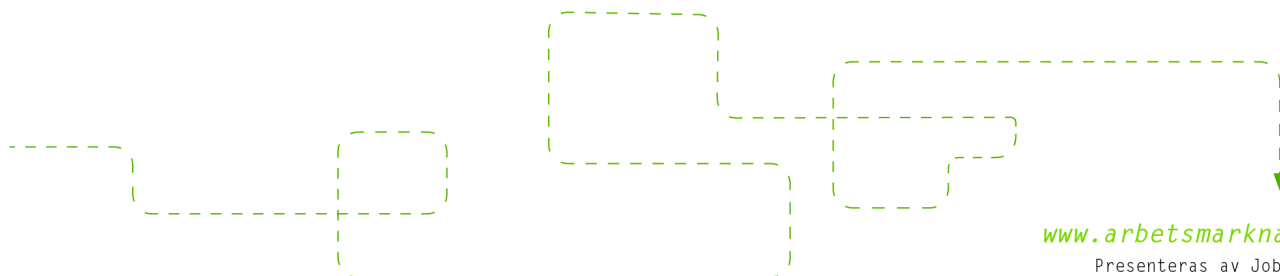
Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Det va bra. Man har fått en annan uppfattning av yrken i framtiden. Det va bra lektion för man lär sig annorlunda och man ändrar sina negativa tankar om yrken."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Jag tyckte den var rolig men också lärorik och nyttig för framtiden. Vad man ska tänka på när man väljer yrke i framtiden."

Tjej, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

Arbetsmarknads kunskap

"Man lärde sig om hur man ska göra för att välja rätt skola och rätt linje första gången utan att behöva gå massa onödiga år i skolan. För att man inte kan välja rätt direkt."

Kille, År 8, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Mycket bra! Roligt och lärande. Fick en bättre inblick i hur det går till från grundskolan till arbetslivet. Intressant och vill gärna ha en eller flera till."

Tjej, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

"De som höll i det hela var super bra pedagoger och sa precis rätt grejor som faktiskt fick en mer motiverad. Man fick lite fler pusselbitar om hur vårt samhälle fungerar och absolut mer 'förståelse' för egentligen allt. TACK!!"

Tjej, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

"Jag tyckte lektionen var bra. Man fick lära sig hur man ska bete sig för att ha chans till jobb! Jag har lärt mig mycket! ☺"

Tjej, År 9, Fågelbäcksskolan, Trelleborg

"Sånt lektionen för man får ENERGI!! Tack. ☺"

Kille, IM-programmet, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

"Jag tyckte självklart att det var en bra och nyttig lektion, bra tips. Vi borde definitivt ha fler såna här lektioner om arbetsmarknaden."

Tjej, År 1, Samhällsvetenskapsprogrammet, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

"Jag tyckte lektionen var väldigt bra och lärorik. Mycket jag inte förstod innan fattar jag nu. Jag har lärt mig en massa nytt och vad man behöver för att skaffa jobb. Och vad som arbetsgivare letar efter."

Tjej, År 1, Samhällsvetenskapsprogrammet, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

"Jag tycker att det var en nyttig upplevelse. Borde definitivt vara ett ämne."

Kille, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

"Läraren var skit ball. Jag lärde mig att man ska ha en backup plan."

Kille, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

"Jag tyckte den var jättebra och jättekul. Jag lärde mig sjukt mycket och jag vill jättegärna ha en sådan lektion igen. ☺"

Tjej, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

"Riktigt bra! Motiverande och lärde mig jättemycket. Skitbra! Såna här föredrag behövs!"

Kille, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

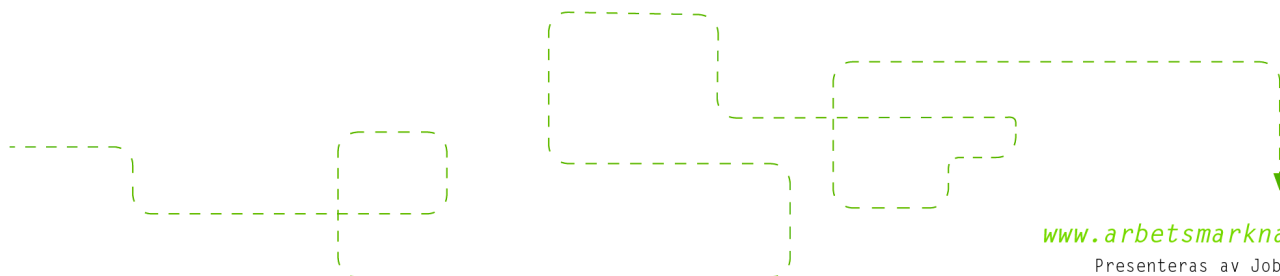
"Han som pratade var rolig och man lärde sig jättemycket av honom. Please kom tillbaka!!!!"

Tjej, År 8, Stora hammars skola, Vellinge

"Mycket bra, mycket info och intresant. Mycket siffror som gör det mer trovärdigt."

Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Realistisk, förberedande lektion av någon som har vart med i svängarna - nyttiga råd och sprängfyllt med information!"

Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Det var en bra lektion, jag fick en klarare och bredare bild om hur arbetsmarknaden ser ut och vad som krävs. Sjukt bra motivation."

Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Mycket bra utfört med mycket publikinteraktion. Helt enkelt en mycket bra föreläsning (Bäste jag har gått på hittills)."

Kille, År 2, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Väldigt nyttig angående nutida och framtida jobb. Väldigt bra presenterad och planerad lektion med bra motiverande undervisare."

Kille, År 3, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Jag fick lära mig mycket om saker som jag inte har vetat så mycket om tidigare. Det var en viktig lektion."

Kille, År 3, Teknikprogrammet, Sundsgymnasiet, Vellinge

"Lektionen var rolig och bra. Det bör vara sådana här lektioner i Skåne för ål 9 elever."

Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Bra! Man tänkte efter lite, vad man vill göra och ska tänka på. Man tänker lite extra på vad som ska hända i framtiden."

Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tycker att det var en väldigt intressant lektion och jag är väldigt säker på att det hjälper folk med deras framtidsplaner."

Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tyckte att lektionen var bra och jag fattar mer vad man ska göra för att få jobb enklare. Kommentar: Ni var duktiga på att berätta allt och var tydliga."

Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tyckte att det dem tog upp var intressant och att det dem sa var motiverande varför man ska vara engagerad till att jobba på sommarjobb och att fortsätta utbilda sig (både yrkes och högskole argumenterade dem för)."

Kille, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tyckte det var intressant, kanske lite rörigt. Men tjejerna hade bra energi och var roliga att lyssna på. Bra att ni ritade o skrev på tavlan för det var lättare att förstå då."

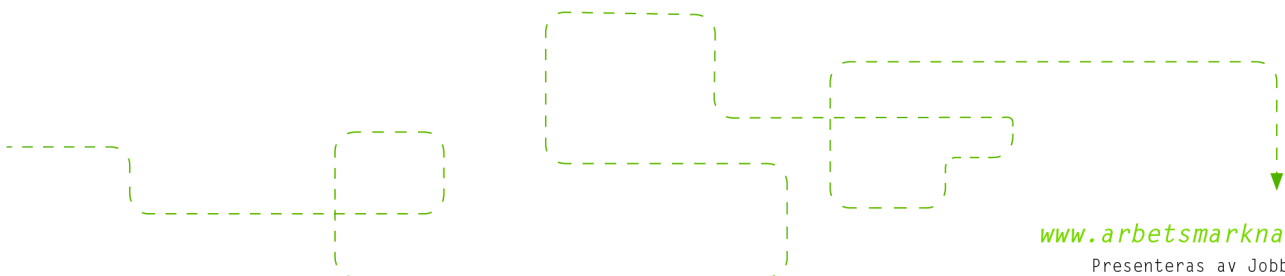
Tjej, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Vill ha mer. Bra koncept. Motiverande."

Kille, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag tyckte det var väldigt motiverande och ni skapade en positiv stämning och hade mycket energi."

Kille, År 9, Nyhemsskolan, Ängelholm

Vuxna (på lektion)

"För våra elever skulle det vara bra att ännu mer trycka på vikten av att ha gymnasieexamen, alltså godkända betyg. I vår kommun är det viktigt för att få en fast anställning. En bra lektion, att få eleverna att se vikten av utbildning."

Man, Lärare, Jakobsskolan, Hässleholm

"Föreläsaren var duktig och fångade eleverna. Innehållet passar utmärkt då det är aktuellt och våra elever går ut på praktik."

Kvinna, Lärare, Jakobsskolan, Hässleholm

"Viktigt att eleverna får höra av 'utomstående' vad som krävs att komma ut i samhället."

Kvinna, Lärare, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Jag tycker att ni jobbade väldigt energiskt med att få igång klassen. Man märker att eleverna inte är vana vid de här funderingarna och behöver mer arbetsmarknads kunskap. Superbra!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Toppen! Ni kan konsten. Tack!"

Kvinna, Lärare, Fågelbacksskolan, Trelleborg

"Inspirerande och mkt bra. Fick eleverna med er. Jättebra att det kommer ngn utifrån och pratar om detta!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

"Givande o snyggt sätt att fånga elevernas uppmärksamhet! Viktigt ämne!"

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Söderslättsgymnasiet, Trelleborg

"Otroligt inspirerande och jag tro (hoppas) att eleverna äntligen förstår sambandet skola-utbildning-arbete och vad som behövs för 'anställningsbarhet'."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Fågelbacksskolan, Trelleborg

"Mycket aktuellt ämne. Viktigt att ge elever kunskap om arbetsmarknaden så val av utbildning ger arbete!"

Kvinna, Politiker, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Väldigt bra dialog med eleverna. Förmåga att snappa upp elevernas tankar och synpunkter. Stort intresse för eleverna."

Rektor, Nyhemsskolan, Ängelholm

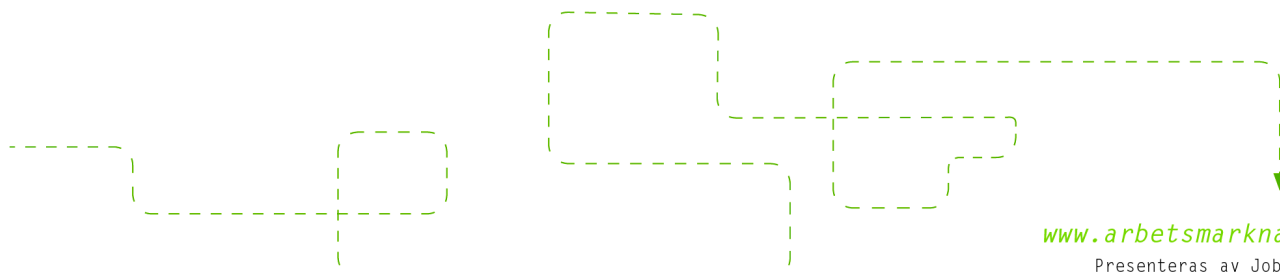
Föräldrar

"Jag tyckte det är bra information. Rekryterar själv och ni fångar upp det viktiga."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra att informera dagens ungdomar redan i tidig ålder. Bra att information kommer genom skolan och inte bara genom oss (föräldrar). Tror barnen blir mer motiverade att välja "rätt" yrke i framtiden."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

Arbetsmarknads kunskap

"Bra att ni var tydliga att "Arbetsgivarna" står bakom er. Diskutera gärna det med barnen också."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra. Helt rätt att prata med barnen redan i 8:an."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra. Fick mig att tänka till lite."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket intressant och väcker många tankar! Bra jobbat!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Det var jättebra föredrag. Uppföljning behövs vid flera tillfällen i skolan."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Superbra! Ger en aha-upplevelse."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Hoppas att projektet kommer till Skåne för att stanna! Jättebra!!"

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra hjälp att få upp ögonen för både föräldrar och barn/eleverna och även skolans värld!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Fantastiskt bra. Väldigt engagerande. Viktigt information att nå ut med redan i klass 8."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Glöm ej att ta med att dagens barn i stor utsträckning inte bara konkurrerar om jobben inom Sverige, utan i hög grad med barn i andra länder."

Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra sammanfattning av dagsläget, motiverande och positivt, tydligt."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra och givande. Hela tänket att få ut detta till ungdomar tidigt är helt strålande."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra att få barnen att tänka på detta. Undvik dock att stressa upp dem för mycket. Fick en känsla av att ni avråder från teoretiska linjer - det känns inte rätt. Kanske missförstod jag."

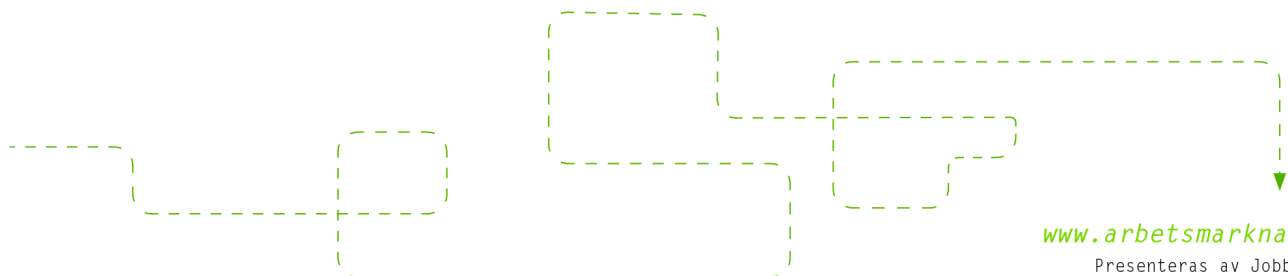
Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra att ni lyfter attitydsfrågan! Viktigt för framtiden."

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Tänkte tråkigt och va tidigt när jag läste inbjudan till föräldramötet, men ändrade mig under tiden!"

Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Tror absolut att detta behövs. Finns ju så många yrken som man inte har en aning om själv, men om detta med arbetsmarknads kunskap börjar tidigt, har eleverna en större chans att upptäcka vad de passar för."
Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Pålästa föredragshållare. Mycket viktig info som kommer från andra än föräldrar och lärare."
Man, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket bra frågor och funderingar som är bra att lyfta för eleverna, även om det kanske inte direkt leder till ett val, så är det en insikt för dem som lyfts!! BRA! ☺"
Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Mycket viktig och bra idé! Hoppas Skåne och Staffanstorp startar upp detta."
Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra att ni pratar om yrkesutbildningar, och i samma andetag pratar om betydelsen av att läsa upp högskolekompetens! Ungdomarna får en möjlighet att få arbetslivserfarenhet, medans de funderar på vidare möjligheter. Tack för att ni hjälper till med viktig information till våra unga!"
Kvinna, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Engagerad föredragare!! Gav en positiv syn på barnens framtid."
Man, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Mycket inspirerande föreläsare. Hoppas många fler får förmånen att lyssna på denna föreläsning."
Man, Kastanjeskolan, Tomelilla

"Bra att ungdomarna får höra detta från någon annan än sina föräldrar."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Jag svarar 4 på fråga fem, inte för att det är tillräckligt utan för att det borde vara mycket mer praktisk utbildning (långa prao-perioder). Den sociala kompetensen är enormt viktig och den går inte att snacka sig till. Släpp ungarna loss - det är vår."
Man, Nyhemsskolan, Ängelholm

"BRA info på en nivå som passar ungdomar i årskurs 9. Ger en tankeställare till dem att det finns flera vägar att gå än de redan kända."
Kvinna, Nyhemsskolan, Ängelholm

Skolpersonal

"Jag tror att det behövs då det är en bristvara på skolan & kontakten med arbetsgivare behövs.

Möjligheter: Fler ungdomar hittar rätt.

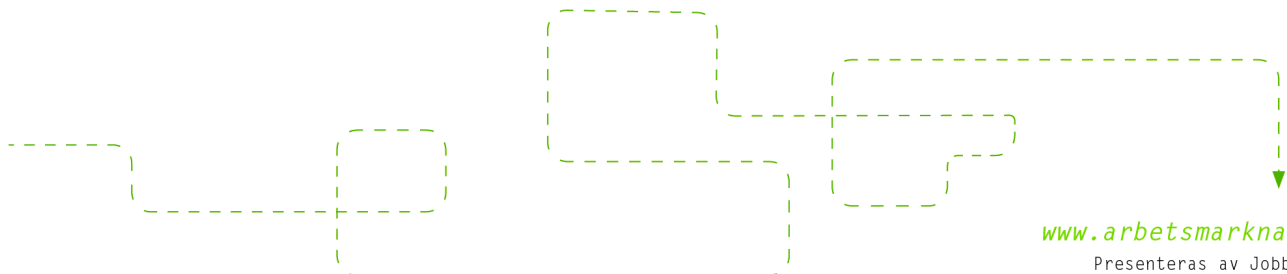
Hinder: ?"

Kvinna, Lärare, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra satsning.

Möjligheter: Organisationsnivå - lätt att nå många via skolorna.

Hinder: Svårt att få ungdomar att tänka långsiktigt. Barn idag är väldigt luststyrda - vill göra det som känns kul för stunden."

Lärare, Hagalidsskolan, Staffanstorp

"Bra satsning - behovet finns. Komplement till PRAO.

Möjligheter: Studiemotivationen kan öka hos eleverna och vilsheten inför valen minska."

Kvinna, Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Behövs som komplement till gymnasieämnessor etc som försöker sälja in sina utbildn. av eget intresse.

Möjligheter: Alla!

Hinder: Inga!"

Kvinna, Speciallärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

"Det är bra att ni kommer ut till elever i åk 8, eftersom de (eleverna) då är i en mottaglig ålder. De börjar då tänka på vad de ska välja på gymnasiet.

Möjligheter: Se ovan.

Hinder: Inga."

Kvinna, Lärare, Korsavadsskolan, Simrishamn

"Då prao försvinner efter hand och många vårdnadshavare är arbetssökande får eleverna inte så stor kontakt med arbetslivet.

Möjligheter: Öka kunskap om arbetsmarknaden både hos elever och övrig personal."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Hässleholm

"Det behövs mer arbetsmarknadskunskap i skolan. Tror främst lärare måste arbeta med det - men också bra med utomstående.

Hinder: Motstånd från lärare och ledning."

Kvinna, Studie- och yrkesvägledare, Hässleholm

"*Möjligheter:* Förbättra inställningen till att skaffa ett jobb och försörja sig.

Hinder: Arbetsmarknaden och jobb bli fort omoderna och förändrade."

Man, Lärare, Jacobsskolan, Hässleholm

"Finns stora behov idag. ☺

Möjligheter: Få in det som en del i förberedande info inför APL, detta ska ingå mycket mer!

Hinder: Finns inte tidsutrymme i kurserna."

Kvinna, Lärare, Jacobsskolan, Hässleholm

"*Möjligheter:* Bättre underbyggda val till gymnasiet. Många gör 'bortval' dvs väljer bort vissa utbildningar istället för att välja aktivt. Många förstår inte heller att man studerar på ett studieförberedande program..

Hinder: Tid - vem 'offrar' sin lektionstid till detta? Och vem tar av sin tid för att sätta sig in i detta - vi springer redan som små råttor för att hinna det viktigaste."

Kvinna, Lärare, Nyhemsskolan, Ängelholm

